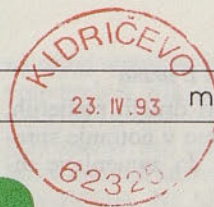

TALUM, p.o., KIDRIČEVO
62325 Kidričevo

SLOVENIJA

23. IV. 93 marec 1993

00460

SLOVENIJA

Aluminij

STUDIJSKA IN LJUDSKA
KNJIŽNICA
Trg svobode 1
62250 PTUJ

KIDRIČEVO

Počasi se navajamo živeti po novem in morda prepočai doumevamo, da je za političnim sistem potrebno menjati tudi ekonomskega, in kot kaže, zanj "plačati visok davek", ki ga nismo pričakovali.

Ni prvič, da se je Kidričevo znašlo v težavah, toda tako nemočni nismo bili še nikoli. Pomoč smo poiskali pri Skladu za prestrukturiranje podjetij, kar je bila po mnenju našega vodstva najboljša rešitev. Če je verjeti tistim, ki pravijo, da smo v Kidričevem "potegnili" vedno prave poteze, potem upanje, da nam bo bolje, ostaja.

In kaj pravijo v Skladu?

O tem, kakšna je vloga Sklada in kolikšna je moč odločanja našega upravnega odbora pri reševanju pravih vprašanj sem se pogovarjala s predsednikom, gospodom Igorjem KUŠARJEM.

V Talumu je problematika dokaj specifična. Ne gre za to, da bi se pojavili neki zelo klasični problemi, ki zahtevajo operativno delovanje (prestrukturiranje proizvodnje...), ampak gre preprosto za elementarne stvari, ki se jim reče električna energija.

Cena električne energije je nekaj, kar je izven dometa delovanja Sklada in možnosti vpliva Sklada. Lastniški odnos se kaže predvsem v tem, da se rešijo ključna vprašanja z ELEsom in vlado. Sklad torej ne deluje toliko v tem notranjem segmentu, ker ni veliko problemov in mogoče prav zaradi tega lastniška povezava ni toliko

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

vidna kot pri drugih podjetjih, kjer posegamo v notranje spremembe vse do zamenjave direktorjev.

Ocenjujemo, da pri vas ni nobene potrebe, da bi se karkoli spremenilo. Imate dobro, dosti kvalitetno in strokovno ekipo. Ocenjujemo, da je vaše vodstvo zelo usposobljeno menedžirati Talum. O tem imamo pozitivno oceno. Se pravi, da je pri vas vse evidentno, dobro urejeno, tudi kar zadeva finance.

— V medijih se je pojavilo precej kritik na račun Sklada. So bile upravičene?

Na Sklad so prišla tista podjetja, ki ne bi mogla preživeti. Mi bomo ocenjevali kot uspeh, če bo vsako tako podjetje poslovalo naprej in imelo neke zdrave osnove. Prepričan sem, da če dobiš sto podjetij, ki so defakto v bankrotu, ni realno pričakovati, da bo Sklad vse spremenil v sto dobro poslujočih podjetij. Nekaj takih je že moralo v stečaj.

Mislím, da ta zadeva, kar se Taluma tiče, ne more biti tako obravnavana. Takole bom rekel: s podjetniškega vidika je evidentno, da mora tudi Slovenija, kot druge države, če želi proizvajati aluminij, to tudi subvencionirati. Danes se več ne pogovarjamo o poslovni logiki, kajti če bi se pri Talumu pogovarjali v tem smislu, ali imamo pri tej ceni električne energije dobiček, potem bi seveda morali ugotoviti, da ga ni. Strateško vprašanje pa je, ali je z narodnogospodarskega vidika smotno dokaj moderne kapacitete, ki jih ima Talum za-

preti, čeprav bi jih določeno dobo še lahko izkoriščal in vreči v stran ves denar, ki je bil vložen v investicijo, ali pa poslovati tako, da pokrivamo variabilne stroške, fiksnih pa ne, pridemo do zaključka, da je boljše življenjsko dobo tega vendarle izkoristiti. Mi smatramo, da je to bolj racionalno in tako stališče zastopamo povsod, kjer se pogovarjamo o električni energiji. Jasno so odprta še vprašanja starih dolgov, ki jih bo potrebno na nek način rešiti. Takšno stališče kot ga imamo sedaj, bomo zastopali še dalje, seveda pa bo zadnjo besedo rekla vlada (parlament).

— Bo v Talumu potrebno še zmanjšati število zaposlenih?

V celotnem strošku te proizvodnje je faktor dela relativno majhna postavka. Tehnični normativi, kar se tiče stroška dela, so že zelo blizu mednarodnim standardom. Mislím, da so programi reševanja presežkov dobro zastavljeni in če ne bo prišlo do radikalnih sprememb, bo vse ostalo v okviru tega programa.

To je lahko samo v primeru, če bi se zgodile drastične odločitve glede elektrolize B. Jasnega stališča pa še ni, zato so še vedno mesečno odprta vprašanja glede električne energije.

— Je potrebno podjetju, kot je naše, posvetiti precej časa?

V Skladu se objektivno premalo posvečamo vsakemu podjetju, ker nas je enostavno premalo. V vašem primeru gre zato, da se koncentriramo na relaciji Eles - vlada, za razliko do drugih podjetij, kjer se lotevamo problemov kot so finan-

ce, trg, presežki... in mislim, da za tako podjetje, kjer je treba postoriti vse na novo, porabimo celo več časa.

Vsak v Skladu je zadolžen za določeno podjetje, na sestankih z vlado pa sodeluje tudi predsednik Sklada.

Sam se z aluminijem doslej nisem ukvarjal. V primeru Taluma so to tako strateške stvari, da niti ni potrebno, da bi poznal vsako podrobnost Taluma, kadar se pogovarjam o oz. se pogajamo o ceni električne energije.

— Kako ocenjujete sodelovanje Sklada oz. Upravnega odbora z našim vodstvom?

Doslej še ni bilo nobenih posebnih težav, zato lahko rečem, da sem zadovoljen. Seveda pa so težave na relaciji Sklad - ELES, in če teh ne bi bilo, bi mi to že zdavnaj razrešili. Električna je naše ključno vprašanje. Naj še nekrat ponovim, če Talum plačuje porabljeno električno energijo po 4 pfeninge, Eles pa jo zaračunava po osem pfeningov, potem mora to razliko financirati država. Ne gre za to, da bi kar tako financirala neko izgubo, ampak, ker smo že ugotovili, da je iz narodnogospodarskega vidika pametno te naprave izrabit, posebno še, ker je vključen tudi Impol, ki aluminij predela in izvažajo. Tukaj pa je tudi toliko delovnih mest, za katere ni rešitve, če se proizvodnja ustavi. To so narodnogospodarski aspekti, ki govorijo v prid temu, da se v Elesu tista strokovna razlika pokrije.

Na isto vprašanje je direktor TALUMA Danilo Toplek odgovoril takole:

To sodelovanje je odvisno predvsem od tega, koliko je katero podjetje pričakovalo od Sklada in kaj je pričakovalo. Dejstvo je, da mi nismo eni od tistih, ki smo šli v Sklad, da bi nam uredili proizvodnjo in tehnologijo, da bi nam našli trge, da bi nam uredili probleme presežnih delavcev. Vsako podjetje, ki je pri Skladu iskalo prav to, je danes razočarano. Naš problem je bil en sam: kako skupno s Skladom, to razumem kot z državo, rešiti problem enega izmed osnovnih virov, to je električno energijo, njeno razpoložljivost, količino, trajanje, kako dolgo bomo s to električno energijo preskrbljeni. Recept, ki je bil uporabljen, da smo v bistvu postali državno podjetje, je popolnoma enak temu, kar se dogaja v zahodni Evropi. Vsa aluminijaska industrija je v rokah države, posredno ali neposredno, tako kot je v rokah države proizvodnja in distribucija električne energije.

Drugi problem, ki ga Sklad poskuša reševati skupaj z nami je kronična nelikvidnost celotnega sistema aluminijaska industrije, torej Impola in Taluma, ki sta s proizvodnjo močno povezana. Dejstvo je, da v celotnem sistemu manjkajo obratna sredstva za vzdrževanje proizvodnje na takem nivoju. Sklad se skupaj z nami trudi, da bi dosegli tiste cilje, ki smo jih želeli. Obojim je težko, kajti ljudje v vladi se menjujejo in še vedno nismo našli pravih sogovornikov. Zaenkrat še nič novega.

Za nami je dober izdelek

V delovni enoti Proizvodnja aluminija so zadovoljni z doseženimi rezultati, zato je prav, da objavimo nekaj podatkov iz letnega poročila.

PROIZVODNJA

Količinska proizvodnja v elektrolizah sicer zaostaja v primerjavi z letom 1991 za 6303 ton, v livarni pa za okoli 7000 ton. Tu gre predvsem za izklop elektrolize A 4400 ton ter za načrtno omejevanje moči

in zmanjšanje fonda v elektrolizi B na račun česar smo "izgubili" dodatnih 2000 ton. V primerjavi s planom smo proizvedli le 900 ton manj, ker smo peči, ki so bile v obratovanju, maksimalno izkoristili. V obeh elektrolizah smo ohranili nadpovprečno dobre rezultate. Zdaj že lahko rečemo, da se je elektroliza B kljub težavnosti stopnji dela zanesljivo uvrstila v najvišji kakovostni razred za ta tip tehnologije.

ANODE

Proizvodnja anod sledi potrebam elektroliz tako, da varnost obratovanja ni bila resneja ogrožena. Način prikazovanja podatkov je potrebno dodelati zlasti, ko gre za analizo kvalitete dela in ekološkega stanja. Nedvoumno je, da znamo proizvajati zelo klavitetne anode, toda ne smemo zanemariti dejstva, da so iz kakršnihkoli razlogov prihajale slabe serije. Nimamo še vzpostavljenih stikov z drugimi proizvajalci anod, s katerimi bi lahko primerjali proizvodne parametre in izmenjali izkušnje, toda očitno je, da premalo izkoristi-

mo povratne informacije iz elektroliz kot edinih realnih pokazateljev kvalitete anod. Sodelovanja na liniji anode - elektroliza je odločilnega pomena za oboje. Zato smo sprožili posebno nalogo, ki jo je potrebno obojestransko razvijati. K temu bi zelo pripomogla čimprejšnja izgradnja nadzornega sistema.

(Glej tabelo na 3. strani)

LIVARNE

Tudi za livarne je značilno, da se kvaliteta izdelkov ne poslabšuje. Primerjava z evropskimi firmami je zaradi nedostopnosti in specifičnosti proizvodnje zelo težka. Dostikrat

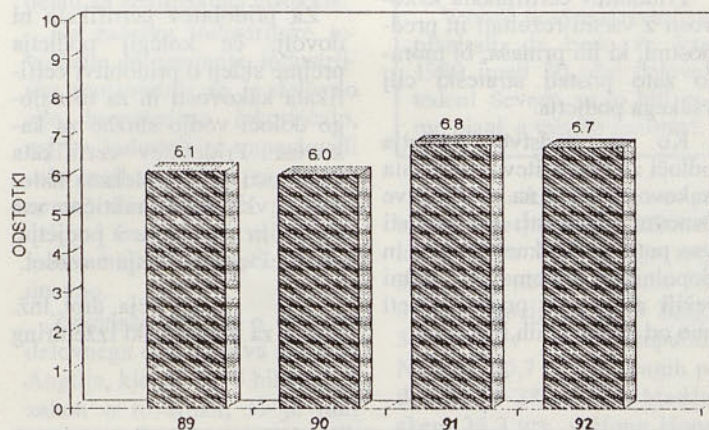
	Proizvodnja t	Tokovni izkoristek %	Poraba energije kWh/t Al	Energetski izkoristek %
B	34.603	90,54	13.917	46,38
C	39.702	95,13	13.127	48,58

Proizvodnja	Vzrok	89	90	91	92
BRAME	ZVITOST	1,6	1,6	0,5	1,8
	OKSID	0,0	0,2	2,6	1,8
	OSTALO	5,4	3,2	2,5	3,3
	SKUPAJ	7,0	5,0	5,6	6,9
OKROGLICE	ZVITOST	11,1	2,6	5,2	9,7
	POVRŠINA	5,2	9,8	4,4	5,9
	OSTALO	3,6	4,2	3,4	1,8
	SKUPAJ	19,9	16,6	13,0	17,4
OZKI TRAK	PLIN	0,4	0,5	14,4	16,5
	RAZPOKE	15,2	18,8	16,8	9,8
	OSTALO	5,9	3,6	1,5	3,0
	SKUPAJ	21,5	22,9	32,7	29,3
ŽICA	PREMER	1,8	0,6	0,0	2,8
	ROB	0,9	1,1	1,1	0,9
	OSTALO	5,2	3,5	1,9	1,9
	SKUPAJ	7,9	5,2	3,0	5,6
CELOTNI IZMET LIVARNE		6,1	6,0	6,8	6,7

sljšimo, da imajo drugje manj škarta, toda upoštevati je potrebno opremljenost in namen livarn, velikost serij, organiziranost in še marsikaj...Posebej pomembno pa je tudi to, ali gre za livarno ob elektrolizi ali samostojno livarno, ki pretaplja aluminij. Za naš prostor vemo, kakšne investicije in razvojne

naloge so potrebne in nujne. Dolgoročna usmeritev Taluma morabi biti v razvoju livarn in predelave. Upamo, da bomo že v tem letu pridobili certifikat o zagotavljanju kakovosti, ker smo izpolnili večino pogojev. Kriteriji kvalitete so vedno ostrejši, kar se vidi na tabeli.

Skupni izmet livarn 1989/1992

ENERGETIKA

Oskrba z električno energijo je bila negotova in nekajkrat smo bili na meji izklopa vsaj ene elektrolize. Dejansko je bilo pet redukcij v skupnem času pet ur in osem minut ter še osem izklopov zaradi drugih vzrokov v skupnem trajanju devet ur. Vse redukcije so bile samo v elektrolizi B. V elektrolizi C smo bili brez električne energije le za eno uro in osemindvajset minut.

Skupna odjemna moč za TALUM je bila 124,4 MW in povprečna proizvodnja lastne energije 1,4 MW.

EKOLOGIJA

Učinkovitost filtra na peči za pečenje anod je v mejah možnosti, večjih izpadov ni bilo. Naprava za zbiranje in čiščenje plinov v elektrolizi C

kljub petletnemu obratovanju deluje brezhibno. Povprečna emisija fluora je v dovoljenih mejah. Odstopanja so bila le v poletnih mesecih zaradi izredne vročine.

Delovni pogoji v obratih so v glavnem zadovoljivi. Končno smo dobili industrijski sesalec in s tem olajšali urejanje delovnega okolja v proizvodnji anod.

INOVACIJSKA DEJAVNOST

Gre za tisti del dejavnosti, ki je vključen v proizvodni proces in ga štejemo za normalen prispevek posameznikov. Te aktivnosti so našete (čeprav nikoli ni mogoče zajeti vsega) v poročilih posameznih obratov, kot prispevek, ki ohranjajo ali izboljšujejo tehnično-tehnoško stanje.

VZDRŽEVANJE

Omenimo le nekatere predloge, ki bi jih morali v bodoče upoštevati. Gre za planiranje del pri proizvodnji anod, remont peči v elektrolizi B ter kvaliteto popravil in predaje naprav v obratovanje v livarnah. Vzdrževanje vozil je, kljub vsem težavam, na zelo visoki ravni. Skupni največji problem pa je še vedno nabava rezervnih delov.

KONTROLA KVALITETE

Pohvalimo lahko redno in kvalitetno izvajanje analiz, posebej merilno skupino in strokovno sodelovanje. Pogrešamo preglednejše ekološke meritve oziroma analizo ekološkega stanja s strokovnim komentarjem.

KADRI

Pri kadrovski zasedbi se postopoma bližamo optimumu. Kar se viškov tiče, lahko govorimo le o delavcih z omejeno delovno zmožnostjo. Letos pa se bo verjetno pojavil nov problem, delavci z začasnim delovnim dovoljenjem.

ORGANIZIRANOST, IZOBRAŽEVANJE IN VODENJE

Na tem področju smo imeli večje želje in cilje kot smo jih realizirali. Že iz samih poročil (razen funkcionalnega izobraževanja) je razvidno, da so se avtorji izogibali tej temi, čeprav se v resnici povsod nekaj dogaja. Osnovna zamisel je bila, da se na osnovi razdelitve v tri nivojske delovne skupine pristopimo k sodobnemu vodenju, izobraževanju, informiranju, sodelovanju itd. Prvi nivo so strokovni in vodilni delavci, drugi nivo so vodje obratov - vodje izmen - delavci. Na ta način bi zadostili organiziranosti sistema zagotavljanja kakovosti, razvoja in inovativnosti,

na drugi strani pa bi omogočili prepotreben stik z delavci, ki so z ukinitvijo delovnih skupin, zborov itd, ostali brez neposrednih informacij in stikov z vodstvom. Na nižjih nivojih se aktivnosti odvijajo le zaradi delovnih obveznosti, kar je za boljšo motivacijo in informiranost premalo. Gre za nove, težke naloge, za katere večina nosilcev še ni dovolj motivirana ali usposobljena. Tam, kjer so vloženi večji napori, so tudi rezultati boljši in pripadnost firmi večja. Tudi z drugačno organiziranostjo DE je nujno ohraniti pridobljeno kvaliteto in jo naprej razvijati, kajti cilj je skupen, ali pa ga ni.

ZA KONEC

Za nami je dober izdelek, pred nami pa novi problemi in vpašanje, ali bomo lahko ponovili takšne rezultate. Predvsem imam v mislih že dotrajano opremo in peči ter težko finančno situacijo. Poleg posodobitve livarn nas že v tem letu čaka posepen remont peči v elektrolizi B, naslednje leto pa remont elektrolize C in čez dve leti obnova peči za pečenje anod.

Finančna situacija očitno še dolgo ne bo bistveno boljša, zato je potrebno umno načrtovati investicije in ostale stroške. Glede osebnih dohodkov je treba upoštevati, da je za večino delavcev ta problem številka ena, zato je nujno potrebno nastaviti sistem obveščanja in sodelovanja s sindikatom, ker je to najboljši način preprečitve hujskaških in demotivacijskih trendov, ki so vedno bolj prisotni. Delavci bodo, tako kot so vedno doslej, znali presoditi, kdo ima prav in škode TALUMU zanesljivo ne bodo delali, je končal svoje razmišljanje vodja delovne enote Proizvodnja aluminija Ivo Ercegovič.

Rondelice

Kakovost odpira vrata na trg

Kakovost je pojem, po katerem vsi sprašujejo, vsi bi jo radi imeli, in večina misli, da je njena zagotovitev naloga drugih. Kakovost je torej čarobna beseda, ki veliko pomeni in hkrati odpira tržna vrata. (D. Dolenc, predsednik Slovenskega združenja za kakovost)

V tej številki Aluminija začnemo objavljati članke o kakovosti. Za začetek le nekaj osnovnih podatkov, kaj je kakovost in kakšni so naši cilji, ki smo jih že začeli uresničevati.

Delo je tako obsežno in zahtevno, da vas bomo o njem seznanjali v vsaki številki Aluminija.

Kaj je kakovost? Odgovor je več. V teku razvoja so se spreminjali tako, kot so se spreminjale zahteve tržišča in razvoj tehnologije.

Danes bi rekli, da je kakovost zadovoljitev kupčevih želja in pričakovanj, v podjetju konkretno pa pomeni kakovost red, skladnost, doslednost.

Zgodovinski razvoj je potekal nekako od vsem nam znane tehnične kontrole, kjer je bila kakovost naloga kontrolorjev. Kontrolor je na tržišče spustil tisti izdelek, ki je bil v skladu s predpisano specifikacijo kupca. Seveda je to delal po nekem statističnem vzorčenju. Tako je izmet ostal doma. Ker so bile kupčeve zahteve vedno zahtevnejše, se je izmet doma povečeval, zato da smo lahko obdržali tržišče. Tak način kontrole, ne samo, da ni reševal stroškov kakovosti v podjetju, ampak tudi ni več ustrezal zahtevam tržišča.

Prihaja do novega koncepta kakovosti: nadzor nad kakovostjo prevzemajo poslovne funkcije — ustanavljajo se službe kakovosti, ki kontrolirajo vhodne materiale, opravljajo kontrolo v proizvodnem procesu in kontrolo proizvodov - izdelkov.

Vse ostrejši konkurenci na tržišču je takšna kontrola postala predraga in kupcu ni izpolnjevala pričakovanj.

Že kmalu po drugi svetovni vojni je Japonska prva prešla na čisto nov koncept zagotavljanja kakovosti. Izgrajevati je začela sistem vgraditve kakovosti v vsako funkcijo, na vsa področja. V zavest vsakega zaposlenega je prihajala odgovornost za kakovostno delo, opravljeno vestno in pravilno

že prvič. V kakovost so bile vključene vse funkcije, vse službe in vsi zaposleni.

Za njim so sledili Američani in zahodna Evropa.

Danes so kakovostni standardi zbrani v mednarodnih standardih skupina ISO 9000. Predstavljajo zbrane in poenotene zahteve za kakovost in smernice, kako vzpostaviti sistem celokupnega zagotavljanja kakovosti.

Kje smo v Talumu? Zavedamo se, da je nov pristop k zagotavljanju kakovosti nujen in potreben. Z osnovnimi pripravami smo začeli že v letu 1992, predvsem s tehničnimi standardi kakovosti. Postavili smo si cilje politike kakovosti in začeli s seznanjanjem vodilnih delavcev z vsebino in predpisi ISO standardov.

V letu 1993 nadaljujemo z delom. Zastavljeno je kot projekt Pridobitev certifikata kakovosti, ki poteka ob svetovanju zunanjega sodelavca. Končni cilj projekta je pridobitev certifikata kakovosti, v planiranem času, ob aktivnem sodelovanju vseh služb in izvajalcev v podjetju. Vodstvo podjetja imenuje odbor za kakovost, ki vključuje direktorja podjetja, vodjo službe za kakovost in vodje vseh glavnih funkcij podjetja. Odbor ima opredeljene naloge in način dela, v skladu z zahtevami ISO standarda. Oblikovani so timi za uvajanje kakovosti, ki imajo, ob usmerjanju zunanjega svetovalca, terminsko izdelan plan nalog.

Osnovni cilj teamov je čim bolj racionalno izkoristiti znanje in izkušnje za dokumentiranje, oblikovanje in izvajanje nalog, ki jih zahteva ISO 9001.

Delo teamov poteka takole: kmalu bodo dani v obravnavo prvi organizacijski predpisi s področja kakovosti, z vsemi potrebnimi dokumenti.

Za konec lahko zapišem: delo je steklo, je obsežno, toda s prizadevanjem vsakega zaposlenega, najbolj pa vrhovnega vodstva bo, upam, tudi prispe-

valo k postavljenemu cilju "nič napak" Katarina Đurica

Pristop k pridobitvi certifikata kakovosti

Z izdajo standardov serije ISO 9000 in certificiranjem sistema kakovosti se je tudi v Sloveniji močno povečalo zanimanje podjetij za pridobitev certifikata za sistem kakovosti. Vodstvo podjetij vidi v pridobitvi certifikata predvsem povečanje tržnih možnosti ali vsaj obstanek na zahtevnih tujih trgih, čeprav je prava vrednost pridobitve certifikata predvsem v izboljšanju sistema kakovosti in s tem v zvezi smanjšanje notranjih in zunanjih stroškov zaradi neustrezne kakovosti v podjetju. Prav cilj, postaviti sistem, ki bi motiviral podjetja, da bi vzdrževala stalen nivo kakovosti svojih izdelkov in storitev je bilo osnovno vodilo snovalcev standardov ISO 9000.

Pridobitev certifikata kakovosti z vsemi rezultati in prednostmi, ki jih prinaša, bi moralo zato postati strateški cilj vsakega podjetja.

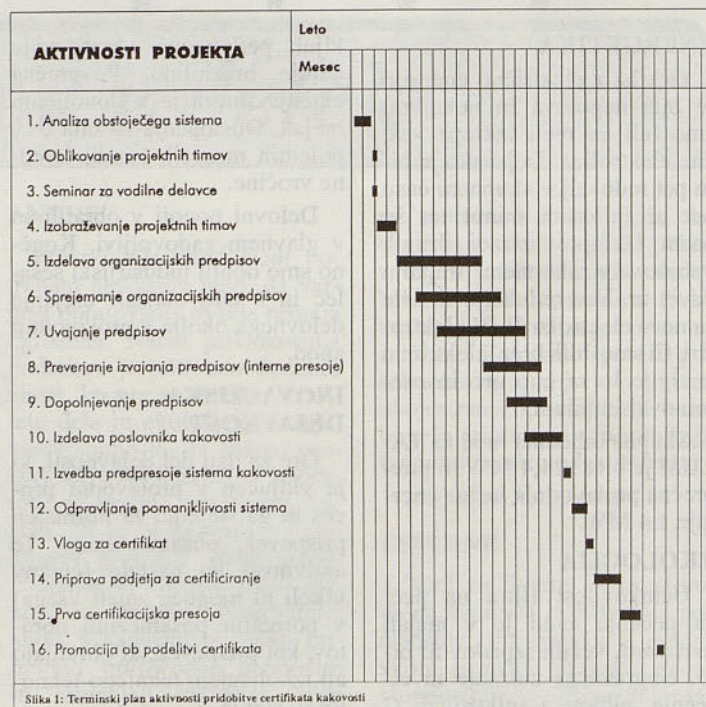
Ko se vodstvo podjetja odloči za pridobitev certifikata kakovosti ima na voljo dve osnovni možnosti: ali izdelati vso potrebno dokumentacijo in dopolnitve sistema v lastni režiji ali pa za pomoč najeti eno od svetovalnih institucij.

V podjetjih, kjer se zavedajo obsega dela za pridobitev certifikata kakovosti, se odločajo za svetovalno institucijo. S tem ne želimo povedati, da podjetje samo s svojim strokovnimi sodelavci ni zmožno izvesti vseh potrebnih aktivnosti. Praksa je pokazala, da so v podjetjih, kjer so se naslonili izključno na lastne sile na tem področju prišli do cilja veliko kasneje, kot tam kjer so izkoristili znanje in izkušnje svetovalnih podjetij. Glavni razlogi za tako stanje so:

- pomanjkljivo znanje o integralnem sistemu zagotavljanja kakovosti,
- nerazumevanje vodilnih delavcev vsebine in obsega dela, ki ga je potrebno opraviti za pridobitev certifikata kakovosti,
- pomanjkanje časa iz izkušenj iz organizacije sistema kakovosti delavcev, ki so dobili to nalogo.

Za pridobitev certifikata ni dovolj, če kolegij podjetja prejme sklep o pridobitvi certifikata kakovosti in za to nalogo določi vodjo službe za kakovost. Pridobitev certifikata kakovosti je kompleksna naloga, ki vključuje praktično vse službe in zaposlene v podjetju, od direktorja podjetja navzdol.

Samo Reja, dipl. inž.
Biro za industrijski inženiring

Slika 1: Terminski plan aktivnosti pridobitve certifikata kakovosti

Delovni čas

V času prazgodovine ljudje še niso poznali delitve na delovni in prosti čas. Delitev na "delovni" in "prosti" čas so jim določale predvsem potrebe po hrani in vremenske razmere.

Delitev na delovni in prosti čas se je pojavila z razslojevanjem družbe ter z razvojem proizvodnih sredstev. Že zelo zgodaj v zgodovini so se pojavile odredbe, ki so določale pravila delovnega časa in "delovnih razmerij". Tako je kralj Hamurabi (1728–1686 pr. n. št.) izdal zakonik, ki je svobodnjakom omogočal, da so posojali svoje sužnje, otroke, dolžnike. Židovski talmud pa je uvedel najmanjše delovne sile, predvsem poljedelskih delavcev na dan, mesec ali leto. Od časa, prebitega na delu, je bilo tudi odvisno plačilo.

V fevdalizmu so morali tlačani določene dneve tedna delati za zemljiškega gospoda.

Na začetku industrijske revolucije in uvajanja industrijske proizvodnje se je delovno silo brezobzirno izkoriščalo, saj so industrialci zaposlovali celo majhne otroke za delo v nemogočih delovnih pogojih, delovni čas pa je v večini primerov trajal 16 ali celo več ur dnevno.

Zakonske uredbe o trajanju delovnega časa je prva sprejela Anglija, kjer je 1833 bil sprejet zakon o tovarnah, ki je tudi predpisoval 15 urni delavnik za tekstilno industrijo.

Šele po letu 1845 so socialno — reformatorski in revolucionarni krogi ter gibanja začeli vplivati na spremembe delovne in socialne zakonodaje, ki bi naj preprečevala brezobzirno izkoriščanje delovne sile.

Delovni čas se je počasi skrajševal, predvsem na podlagi stalnih sporov med delavci in delodajalci.

Pojavila so se prva razmišljanja o potrebi po raziskovanju delovnega časa. **Marsikje so bili namreč prepričani, da skrajševanje delovnega časa pomeni tudi zmanjševanje produktivnosti.**

Prva raziskava oz. eksperiment v tovarni KARL ZEISS leta 1900, ko so z 10 urnega delavnika prešli na 8 urni delavnik, je dokazala, da skraj-

ševanje delovnega časa še ne pomeni obvezno tudi zmanjševanja produktivnosti.

Do konca 19. stoletja so delavci delali povprečno 3500 - 4000 ur na leto. V ZDA so v letih od 1900–1935 delovni teden skrajšali s 60 na 40 ur, kar pomeni, da se je delovni čas s 3500–4000 ur letno, zmanjšal na 2000 ur letno. Evropa je na tem področju še dolgo časa močno zaostajala.

ILO (Mednarodna organizacija dela) je že 1935. leta objavila konvencijo o 40 urnem delovnem tednu, toda še celih 30 let se v bistvu ni nič spremenilo. Zato je ILO zopet opozorila na svojo konvencijo o 40 urnem delovnem tednu in počasi je postala stvarnost.

V ZDA od leta 1980 naprej intenzivno prehajajo na 35, pa celo na 30 urni delovni teden.

V bivši Sovjetski zvezi so planirali, da bodo že leta 1980 imeli 30 urni delovni teden! Seveda so to bili samo plani, a vseeno zanimivi.

Po podatkih (stari so približno 5 let) bi naj v ZDA delovni teden v povprečju trajal 35,1 uro, na Japonskem 40,4 ure, v Franciji 39 ur, v Belgiji 33,7 ur, v Zvezni republiki Nemčiji 40,7 ur (po drugih podatkih 36–38 ur), na Madžarskem 35,3 ure, v Hong Kongu 45,5 ur, v Peruju 47,5 ur, Singapuru 48,9 ur,...

Iz teh podatkov je razvidno, da države, ki so dosegle višje stopnje razvitosti, skrajšujejo trajanje delovnega tedna.

Futurologi predvidevajo, da bo človek v postindustrijski družbi delal okrog 1100 ur na leto v štiridnevem delovnem tednu.

In kako je bilo v naši bivši državi Jugoslaviji?

Ustava iz leta 1963 je uvedla 42 urni delovni teden, ki se ga je postopno uvajalo vse do leta 1970. Dolgoročni program ekonomske stabilizacije (se ga še morebiti spominjate?!) je predvidel, da se bo delovni teden do 1990 skrajšal na 40 ur, do leta 2000 pa na 35 ur na teden.

40 urni delovni teden smo že doživeli, toda ali bomo do leta 2000 res prešli na 35 urni delovni teden?

nizirati delo, da bomo delali v urah dneva, ko je naša delovna zmogljivost največja, kako organizirati odmore in

TABELA: Izkoriščenost delovnega časa v Jugoslaviji po letih

Leto	Mesečni fond ur po delavcu	Izgube delovnega časa	% izgub
1964	202	28	13,9
1965	200	30	15,0
1970	187	33	17,6
1974	187	37	19,8
1978	184	38	20,7
1983	182	38	20,9

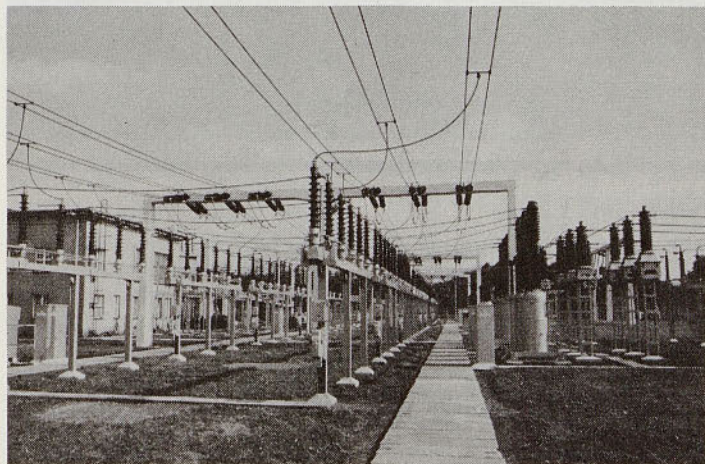
Iz teh podatkov je razvidno, da v bivši Jugoslaviji s skrajševanjem delovnega časa nismo dosegli tudi boljše izkoriščenosti delovnega časa, kot je to bilo normalno v razvitem svetu. Tudi Slovenci pri tem nismo bili nikakršna izjema.

V svetu pa se ni samo spreminjala dolžina delovnega tedna, ampak so se namesto togega delovnega časa začele uvajati različne oblike spre-

čas za malico,...., kar vse lahko vpliva na boljšo izkoriščenost delovnega časa in istočasno prispeva k humanizaciji dela.

Hildebrandt in Litlow sta že v sedemdesetih letih z raziskavo v več kot 100 podjetjih ugotovila, da 56 % teh podjetij opaža boljšo delovno klimo, večjo delovno uspešnost in več teamskega dela, ko so prešli s togega, na razne oblike spre-

Iz RTP

menljivega delovnega časa, pa naj je šlo za deljeni delovni čas, za različne oblike spremenljivega delovnega časa ali za premakljivi delovni čas.

Leta 1967 so v firmi Bolkow GmbH v Ottobrunnu uvedli tako imenovani premakljivi ali drseči delovni čas (Gleitzeit).

Do leta 1975 je nato v ZRN uvedlo premakljivi delovni čas preko 10000 različnih podjetij. Zelo hitro so jim sledili v Švici, Franciji, Angliji,.... Danes različne oblike spremenljivega delovnega časa izrazito prednjačijo napram togemu delovnemu času in se uvajajo vsepovsod tam, kjer delovni proces to le dopušča.

V sklop spreminjanja delovnega časa spadajo tudi vprašanja, kot so: pričetek delovnega dne (katere ure so najprimernejše), kako orga-

menljivega, na premakljivi delovni čas. Sprememb na boljše niso opazili samo v 12 % podjetij po prehodu s togega na spremenljivi delovni čas. Kot posledica uvajanja spremenljivega delovnega časa so se tudi razne vrste izostankov zmanjšale za 50 %, zmanjšal se je tudi obseg nadurnega dela. Nemški sindikati so takrat tudi ugotavljali, da se z uvajanjem spremenljivega delovnega časa tudi učinkovitost dela poveča za 2 procenta.

Jasno je, da pri spreminjanju, uvajanju novih oblik, skrajševanju delovnega časa, ni nikjer šlo za administrativne poteze, temveč so vsepovsod bili in so v ospredju problemi boljšega izkoriščanja vseh resursov v podjetju, pa naj gre za iskanje notranjih rezerv v pod-

(Nadaljevanje na 6. strani)

* * * ISKRICE * * *

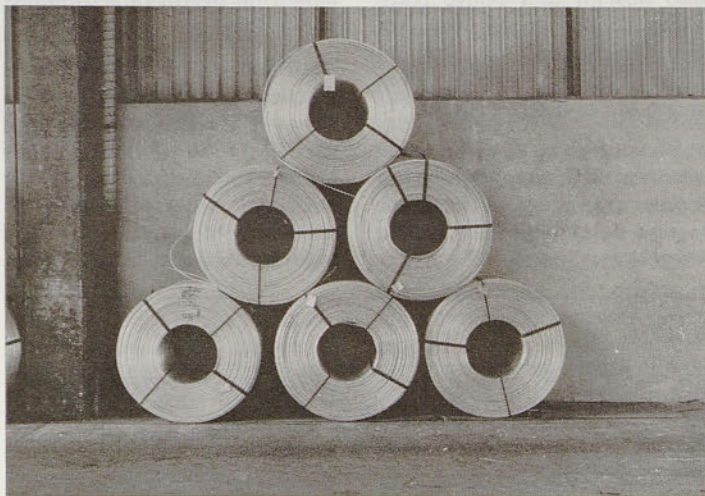
Malo ljudi ima čas, a vendar ima vsakdo na razpolago skoraj ves čas, kar ga obstaja. (Paradoks časa)

Naš čas nam je deloma izropan, deloma speljan, kar ga še preostane, se neopazno zgubi. (Seneca)

Bolje je opraviti pravo delo (učinkovitost), kot pa pravo delo "pravilno" opraviti (dejavnost). (Peter Drucker)

Ne zadostuje, če prideš do reke z željo, da bi lovil ribe. S seboj moraš prinesiti tudi mrežo. (Kitajska modrost)

L.J.Seiwert: 1 x 1 obvladovanja časa

(Nadaljevanje s 5. strani)

jetju v smislu boljšega izkoriščanja obstoječih kapacitet, strojev, prilagajanja poslovnim partnerjem, ali za boljšo izkoriščenost zmogljivosti, znanj in sposobnosti zaposlenih — vse s ciljem doseganja boljših poslovnih rezultatov.

KAKO JE IN KAKO BI NAJ BILO Z DELOVNIM ČASOM V TALUMU ?

V Talumu imamo več različnih ureditev delovnega časa že dolgo in nam različne oblike ne predstavljajo nobenih velikih novosti. Prav tako pa se nahajamo v obdobju, ko moramo intenzivno iskati vse notranje rezerve in slediti spremembam v okolju.

Prav zato vodstvo podjetja razmišlja, da bi uvedli nekatere spremembe in novosti tudi na področju delovnega časa. Preden pa bo do teh sprememb prišlo, bo vodstvo ob podpori strokovnih služb in vseh vključenih, proučilo vse razloge ZA in PROTI spremembam oziroma novostim.

Vodstvo podjetja bo pri razmišljanjih o spremembah delovnega časa upoštevalo med drugim:

— možnost uvajanja svobodnejših oblik delovnega časa

tudi v tistih sredinah, kjer delovni proces to še omogoča,

— poskrbelo za postopnost uvajanja sprememb in novosti,

— spremembe in novosti se bodo uvajale po posameznih delih podjetja, spremljali se bodo efekti in če bodo rezultati primerni, se bodo spremembe obdržale,

— proučilo bo vse notranje in zunanje razloge za in proti spremembam,

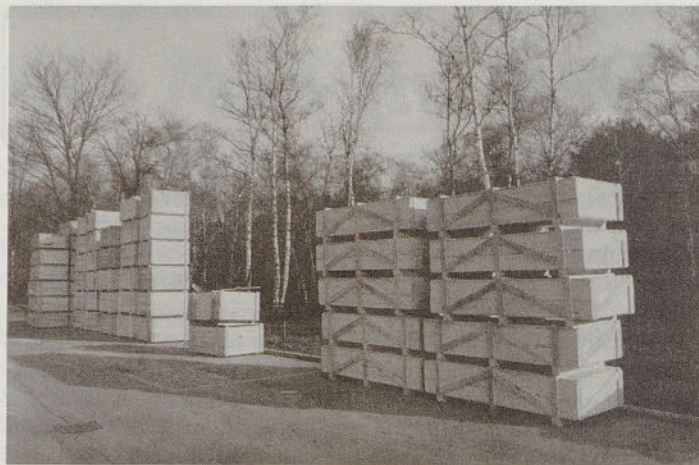
— ugotovilo mnenje kolektiva o nameranih spremembah s pomočjo intervjujev,

— zaposlene točno in obširno informiralo o razlogih in nameranih spremembah preko posebne številke Aluminija,

— poskušalo doseči, da bodo delovne obremenitve enakomerneje razporejene v različnih časovnih obdobjih,

— s spremembami poskušalo povečati učinek delovne zmogljivosti zaposlenih glede na bioritem zaposlenih, zmanjšati število nesreč pri delu ob "neugodnih delovnih urah", prilagodilo čas za odmor in malico bioritmu,...

— poskušalo podaljšati čas, ko lahko kontaktiramo z zunanjimi strankami (kupci in dobavitelji). L.D.

Zaboji

Kadri v letu 1992

Tudi v letu 1992 se je v TALUM-u nadaljevalo ugotavljanje presežkov delavcev. Predvsem zaradi ukinitve proizvodnje glinice in zaradi tega zmanjševanje dela v DE Vzdrževanju.

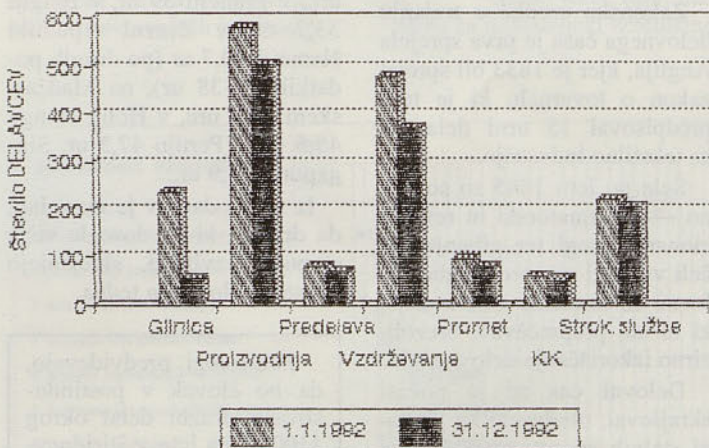
O kadrih v TALUMU vas seznanjamo s tem poročilom.

Število zaposlenih se je zmanjšalo, saj smo imeli na koncu leta 24,0% manj zaposlenih kot ob začetku. V primerjavi povprečja števila zaposlenih s preteklim letom se je zmanjšalo celo za 31,8%.

Koliko se je zmanjšalo število zaposlenih po DE prikazuje naslednja tabela:

DE	1.1. 1992	31.12. 1992
Glinica	237	57
Proizvodnja	577	505
Predelava	81	70
Vzdrževanje	476	370
Promet	96	80
KK	60	53
Strok. službe	218	205

ŠTEVILO ZAPOSLENIH V LETU 1992

Delovno razmerje je v letu 1992 sklenilo le 11 delavcev, od tega 3 pripravniki-štipendisti. Istočasno je prekinilo delovno razmerje 437 delavcev. Od vseh odišlih delavcev se je 18,5% delavcev starostno upokojilo z dokupom zavarovalne dobe kot trajni presežek, 30,8% odišlih delavcev pa je dobilo zaposlitev v podjetjih LEGO A, ZEUGLIN, STANALUM, TRADING.

Celotna fluktuacija je bila precej visoka — 24,5%, vendar še vedno nižja kot leta 1991 in sicer za 8,2%. Izogibna fluktuacija je bila 4,8% in je bila tudi nižja kot leta 1991.

Izostanki so v TALUMU v letu 1992 v absolutnem številu dosti nižji kot leta 1991 (indeks 72,97). Analiza kaže, da je bilo dnevno povprečno odsotnih 291 delavcev. Zaradi

(Nadaljevanje na 7. strani)

Vrnimo naravi, kar je njeno

Odločitev predhodnikov, da na dravskem polju postavijo gigant, ki mu v tistem času ni bilo primere v Evropi, se mnogim zdi nerazumljiva, še posebej zaradi posledic, ki se danes čutijo mnogo bolj boleče kot je bilo to možno predvideti v času nastajanja podjetja. Vsekakor je potrebno priznati, da je bivša tovarna glinice in aluminija v Kidričevem dajala kruh mnogim družinam v širši okolici in dejstvo, da je bil v preteklih obdobjih ta kruh dovolj dober in da se v tistih časih nismo dovolj zavedali posledic, ki jih je ta proizvodnja povzročala naravi, predv-

sem pa smo pozabljali na nujnost zdravljenja zadanih ran okolici podjetja. odlaganje odpadnih materialov je bilo prepuščeno posameznikom ali skupinam, ki uničevanju oz. negativnim vplivom na okolje niso posvečali dovolj pozornosti. V žalostno "tolažbo" nam je lahko le dejstvo, da tudi drugi v naši bližini in daljni okolici oz. svetu (razen nekaterih) niso ravnali nič boljše.

Odlagališča odpadnih materialov niso bila pripravljena dovolj kvalitetno, da se posledice ne bi prenašale na okolico. Ob dejstvu, da je po toči prepozno zvoniti, pa ni prepoz-

no spoznati, da je možno del napak oz. kvarnih vplivov na okolje sanirati, seveda ob nastanku velikih stroškov, za katere pa bi morale obveljati, da so cena za pretekle grehe in da so zanemarljivi v primerjavi z dolgoročno vrnjenimi površinami, ki so bile za vedno izgubljene in so predstavljale ekološki problem.

V zadnjem desetletju so v podjetju prevladala spoznanja, da zaradi zastarele tehnologije proizvodnje, ki je ogrožala ljudi in naravo, ne bo možno na tak način proizvajati aluminija in s tem znatno zmanjšali ogroženost okolice in zaposlenih v ustavljeni proizvodnji hale A. Spoznanje, da je proizvodnja metalurške glinice postala nerentabilna, je bilo realizirano z ustavitvijo proizvodnje v septembru 1991. Z ustavitvijo proizvodnje metalurške glinice se je vpliv na okolje še izboljšal, zmanjšale so se emisije prašnih delcev in žvepla,

ustavilo pa se je tudi odlaganje rdečega blata in odlagališče. Po realizaciji zastavljenih ciljev nam je ostala še naloga odpraviti neljube posledice preteklega obdobja. V podjetju je prevladalo enotno spoznanje, da je posledice neodgovornega ravnanja in posledice proizvodnje potrebno sanirati do najvišje možne mere in naraviti vrniti, kar smo ji vzeli.

V letu 1989 je bil sprejet Poslovnik o urejanju odlagališča pepela in ostalih odpadnih materialov, v katerih je poleg prostorske in oblikovne urejenosti bila predvidena možnost ozeleinitve nekaterih površin.

Že v prvih mesecih leta 1990 smo pričeli z urejanjem površin odlagališča rdečega blata (za kar je bilo potrebno pretovoriti in preriniti prek 50.000 m³), in jih pripravili za navoz zemlje.

Prve količine zemlje smo prepeljali na pepelišče že v mesecu marcu in aprilu, ko smo pospravili posledice gradnje skladišča goriv in maziv.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Kadri v letu 1992

(Nadaljevanje s 6. strani)

bolezni je bilo povprečno odsotnih 110 delavcev, kar je 33% manj kot leto poprej.

Vsak delavec je bil odsoten povprečno 48,33 dni. Ugotavljamo, da je v letu 1992 naraslo število dni letnega dopusta vsem zaposlenim zaradi določil branžne kolektivne pogodbe.

Procent odsotnosti je nižji in je bil 18,5%.

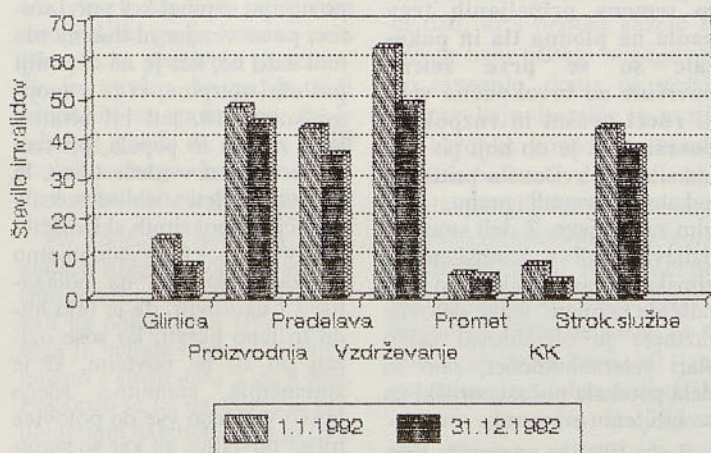
Skozi celo leto 1992 je bilo v TALUMU 532 razporeditev za določen čas. Na koncu leta je bilo razporejenih za določen

čas 187 delavcev, kar je 13,87% vseh zaposlenih.

V podjetju je bilo konec leta 184 delovnih invalidov, kar predstavlja 13,65% vseh zaposlenih. Zanimiva je primerjava števila zaposlenih delovnih invalidov z letom 1991. Čeprav je 42 delovnih invalidov odšlo iz TALUM, je procentualni delež delovnih invalidov v številu vseh zaposlenih višji kot leta 1991 (12,73).

Število delovnih invalidov po DE prikazuje naslednja tabela:

ŠTEVILO DELOVNIH INVALIDOV PO DE

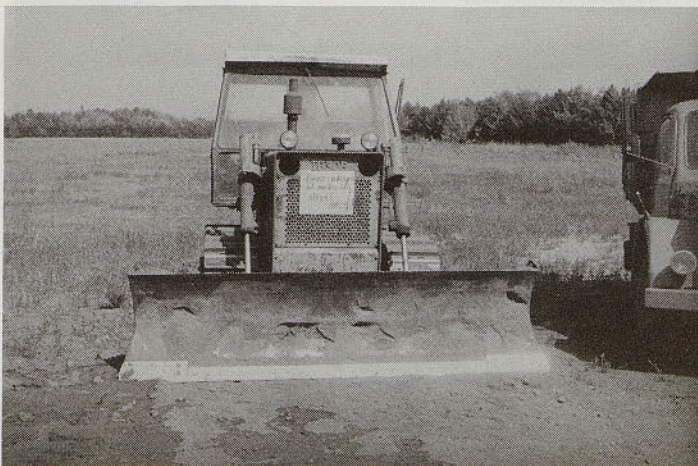

Glede na zmanjševanje števila zaposlenih, smo tudi zmanjšali število rednih študentov. Tako imamo 47 študentov in to samo na višjih šolah in fakulteti. Pomoč pri študiju ob delu prejema 16 de-

lavcev. Lani je končalo interno izobraževanje v TALUMU 197 delavcev.

V naši ambulanti je bilo opravljenih 719 preventivnih pregledov.

Buldožer

Pogled na halo z zraka

(Nadaljevanje s 7. strani)

Ob gradnji novega parkirišča smo del zemlje prepeljali z lastnimi tovornjaki, večje količine pa so prepeljali tuji izvajalci. Da je bilo možno prekritje neaktivne površine odlagališča pepela s plastjo zemlje smo porabili še del zalog zemlje pri livarni III. Na pepelišče je bilo prpeljanih okoli 2500 m³ zemlje in mulja iz Ptujске čistilne naprave. Konec leta 1990 je bil zgornji nivo odlagališča prekrit in porasel s travo in samorastno akacijjo. S tem je bil obvladan problem kajenja ob vetrovnem času, na upostošeno površino pa se je vrnilo življenje, saj so zajci, srnjad in raznovrstne ptice našli dovolj užitne hrane in zavetje za varno počutje. Z deli smo nadaljevali še v letu 1991, ko smo ozelenili tudi drugi nivo odlagališča in praktično skoraj v celoti spremenili podobo odlagališča in ga tako približali okolici iz katere je pred tem tako boleče kazalo pravo ekološko katastrofo. Odlagališče pepela še vedno ni urejeno v celoti, smo pa trdno odločeni in prepričani, da ga bomo spremenili v naravi bolj prijazen kompleks zelenih in gozdnih površin.

Zelena oaza na rdečem blatu

V zimskem času leta 1990 in 1991 smo na deponiji odpadnih materialov opravili "črnsko" delo, saj je bilo potrebno odpeljati okoli 7000 m³ materialov v HA in na odlagališče, na isto površino pa navoziti prek 3000 m³ zemlje, jo poravnati za ozelenitev. Takrat se je ponovno izkazalo, da je dobro imeti zaloge na dvorišču, saj smo istočasno uredili deponijo črnih materialov in prostor pred livarno III in delno pred oz. za anodno maso. Konec leta 1992 je odlagališče črnih materialov po skoraj 30 letih spremenilo konfiguracijo in barvo.

Črno je zamenjala zelenorjava barva trav in zemlje.

Spomladanski meseci leta 1992 so bili namenjeni urejanju zelenic in sajenju dreves v podjetju. Pragozd v trikotniku proti poti proizvodnim obratom je spremenil videz ob navozu okoli 300 m³ sveže zemlje in urejanja delavcev Revitala v podobo parka. zelen je postal tudi plato pred sanitarnim poslopjem, zrasla so celo drevesa in rože na gredicah, ki so jih uredili delavci Revitala. sledila je ureditev dela zemljišča pred HC in zasaditev dreves. Ozelenitev zapuščenih površin ob plinarni je zahtevalo poravnavo terena in navoz sveže zemlje.

Telegrafsko našete aktivnosti so krepko spremenile videz dvorišča podjetja, čeprav se verjetno tega nismo niti zavedali. Porabljenih je bilo ogromno sredstev, za katera ni možno pričakovati, da se bodo vrnila oplemenitena v proizvedenih izdelkih, so pa koristno naložena v prijaznejši in bolj zdravi okolici — tudi to je velika vrednost. Prepelajnih prek 12000 m³ materialov in opravljenih več sto strojnih ur je cena za preteklo brezbrizno skrb za okolje, ki pa je seveda malo v primerjavi s ceno, ki bi jo morali plačati naši potomci.

Odlagališča rdečega blata so v zadnjem času prebujenim predstavljala neobvladljiv ekološki problem od vpliva na podtalnico do vpliva na čistočo zraka in okolno rastlinje. V času sušnih obdobij so se ob vetru dvignili ogromni oblaki rdečega prahu in rdeče prebarvali bližnjo in daljno okolico. Problema smo se v podjetju resno zavedali že več let, vendar za take namene ni bilo niti prave odločenosti niti sredstev. V letu 1991 je neglede na izredno težko finančno situacijo v podjetju prevladala odločitev, da pričnemo s sanacijo odlagališč, zato smo v marcu in aprilu 1991 na neaktivno odlagališče prepeljali prve količine zemlje, pepela in mulja iz čistilne naprave v Ptuj. Na površino, prekrito z zemljo, so delavci gozdne skupine zasadili okoli 1500 dreves, da bi se prepričali, ali je vzgoja dreves možna. (del površine smo prekrili s pepelom, tako poravnano površino prekrili s pokošeno travo, ki smo jo pokosili na odlagališču pepela) **Že v jeseni 1991 smo ugotovili, da so semena pripeljanih trav padla na plodna tla in pokazale so se prve zelene površine na brezkončno veliki rdeči prašni in razpokani površini**, ki je ob hoji po njej marsikomu zviševala pritisk — nekaterim zaradi prahu, drugim zaradi jeze. Z deli smo nadaljevali tudi v jesenskem in zimskem času, kakor so dopuščale razmere. težke delovne razmere je obvaldoval samo stari veteranbuldožer, zato so dela potekala počasi, stroški pa so bili temu primerni.

Leto 1992 je pomenilo prelomnico v miselnosti okolice, ki je bila prepričana, da v podjetju nismo pripravljeni sprejeti nobene odgovornosti do narave in nič storiti za ublažitev in sanacijo bolečih posegov in sanacijo bolečih posegov v naravo v preteklosti. V januarju je bil izdelan projekt revita-

lizacije rdečega blata, ki je med drugim predvideval ozelenitev odlagališča I v prvi polovici leta 1993. Dokazali smo, da mislimo zelo resno, ko smo se v začetku aprila zaposlili na rdeče površine z vso razpoložljivo mahanizacijo ob pomoči tujih izvajalcev. V prvih treh tednih aprila 1992 smo s Ptujске Gore na haldo prepeljali 4700 m³ zemlje, jo sproti poravnali in pripravili za zasaditev dreves. V tistih dneh smo intenzivno iskali vsak m³ zemlje, ki bi jo odpeljali na odlagališče. Ker se je mešanica zemlje in pepela pokazala kot idealna podlaga za ozelenitev, smo nadaljevali z akcijo navoza zemlje, ki so jo naši predniki shranili za dobre čase pod pepelom. Ob odkritju zaloga zemlje je bil problem oskrbe rešen, znatno pa so se zmanjšali tudi stroški. Za delavce, ki so opravljali dela na revitalizaciji odlagališča, bo sušno leto 1992 ostalo v spominu od znoja, mokrih hrbtov in s prahom napoljenih por v koži, laseh in očeh. Pogoji dela so bili v nekaterih obdobjih več kot ugodni.

Do konca meseca avgusta je bilo na odlagališče I prepeljanih več kot 60.000 m³ materialov, konec septembra pa so vse količine bile tudi pripravljene za ozelenitev, razen lagune, ki meri okoli 20 arov in je ostala v naravni rdeči barvi kot dokaz, da je pod travnato površino res odlagališče rdečega blata. Navoz materialov smo opravili z lastnimi tovornjaki, razen količine 8000 m³, ki so jih navozili tuji izvajalci. Pri tem ne gre pozabiti na veterana TAM - 6500, ki je v tem letu praznoval 22. rojstni dan in je po nasipu sopihal kot pravi stavec, pa se vendar ni dal, morda tudi zato ne, ker je na deponiji poslušal sotrpina, ki je s svojimi komaj 18. leti bil bitko s kupi zemlje in pepela, pri tem pa se vgrezal v rdeče blato, ki je pred 15. leti v obliki boksita trpinčil na boksitnih skladiščih. Vse v vsem — tako smo enotno ob zaključku del na odlagališču I ugotovili, da je bilo hudo in lepo hkrati, ko so se ozirali po 20 ha površini, ki je spremenila sramotno rdečo bravo v zeleno vse do polovice njene površine, za kar so sprotno skrbeli sejanci iz Revitala.

V mesecu aprilu so delavci iz Revitala in posamezniki ob otvoritvi ozelenitve posadili okoli 3000 dreves z željo, da prispevajo vsak svoj del sence v užitek potomcem in v dokaz,

(Nadaljevanje na 9. strani)

Prestrukturiranje transporta pod pogoji evropskega prometa

Podjetje Prima iz Ljubljane je organiziralo seminar na temo Prestrukturiranje transporta pod pogoji evropskega prometa. Ker je tudi naše podjetje, kot prevoznik za lastne potrebe, vpleten v transportne poti, se je seminarja udeležil gospod Franc Korošec, vodja delovne enote Promet. Svoje vtise s seminarja je strnil v krajši zapis, ki ga vam ga ponujamo v branje.

“Osamosvojitve Slovenije pogojuje prilagoditev novo nastali situaciji, še posebej zato, ker je edina možna namera Slovenije, da se priključi Evropi, saj sama s svojo majhnostjo ne pomeni nič. Geografski položaj Slovenije je sicer ugoden glede transportnih poti, vendar ne zadošča, ker transportne poti ne zadoščajo potrebam mednarodnega prometa, zato bo v najkrajšem času potrebno transportne poti približati Evropi.”

Seminar je zajemal tri teme: pomen transporta za Slovenijo, zakonsko urejanje transporta in razvoj železniškega prometa. V

prvi temi, pravi gospod Korošec, je bilo poudarjeno, da je transport ožilje vsakega gospodarstva, zato je neizogibno potreben, tako notranji kot mednarodni.

“Posodobitev v Sloveniji je torej nujna. Prilaganje Slovenije na področju transporta pomeni tudi prilagoditev vseh zakonskih določil in enotne transportne dokumentacije, kot tudi izpolnjevanje pogojev za ohranitev in zaščito narave. Transportna sredstva bodo morala odgovarjati tehničnim in varnostnim zahtevam, sicer po letu 1995 ne bodo mogla na transportne poti razvite Evrope.”

— So naši zakonski predpisi že prilagojeni novim zahtevam?

“Doslej je veljalo mišljenje, da stari zakonski predpisi v tem prehodnem obdobju še zadoščajo potrebe. V zaključni fazi je zakon o prevozu v cestnem prometu, ki bo osnova za izvedbo podzakonskih aktov, ki naj bi bili sprejeti do konca leta. Največ aktivnosti

Vrnimo naravi, kar je njeno!

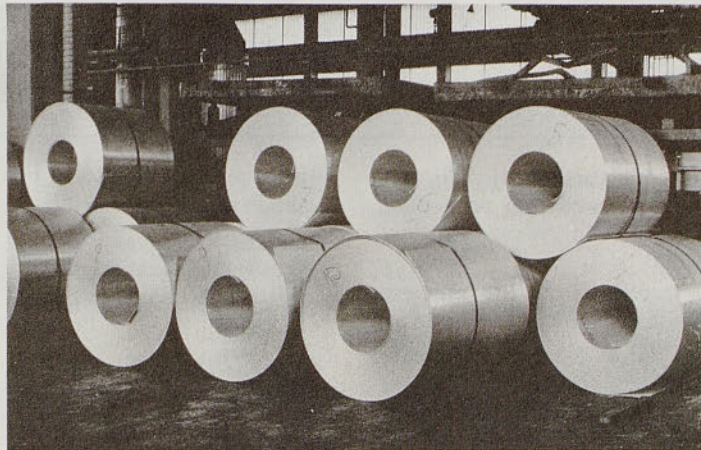
(Nadaljevanje z 8. strani)

da nam ni vseeno, kako zelena in živa bo ostala pokrajina za nami. Če je sušno obdobje omogočilo ozelenitev skoraj celotne površine pa seveda nismo imeli sreče s posajenim drevjem, ki ga je izredna suša zdesečkala, preživele pa so trave in travice, to pa je tudi uspeh, če se spomnimo, da je odmiral gozd, da so se sušili nasadi sadnega drevja in trate, da o zelenicah ne govorimo.

Po končanih delih na odlagališču nismo počivali, ampak smo z vsem zagonom zakorakali na odlagališče II, za katerega je veljala ocena, da ne bo možno s stroji nanj 2 do 3 leta. Pokazalo se je, da s prakso pridobljenim načinom dela ni ovir za ozelenitev dela odlagališča II, zato smo v jesenskem in delno zimskem času navozili že okoli 15000 m³ pepela in zemlje. V prvih dneh marca 1993 smo pričeli s planiranjem navoženih materialov, da bodo prve površine kmalu pripravljene za ozelenitev.

V razmišljanjih ne omenjam višine stroškov, ki so izredno visoki. Zame so minimalni, to je minimum, kar smo bili dolžni vrniti naravi in prav bi bilo, da se tega zavemo vsi, tudi tisti, ki s prstom kažejo na nas in nam očitajo neodgovorno ravnanje, doma pa veselo pospravljajo dvorišče in vozijo na obronke gozdov in naselij svoje odvečne in dotrajane hladilnike, štedilnike, pralne stroje, vso embalažo škropiv, goriv in maziv, ki ni prav nič nedolžna do narave. Ni se potrebno ozirati daleč naokrog, pa se lahko že zamislimo, ali smo res samo v Talumu tisti, ki ogroža naravo in življenje v njej, kot nam radi očitajo tisti, ki z vzgledom dokazujejo nasprotno. Tudi v tem primeru velja trditev, da pregovori držijo, torej pometimo najprej pred svojim pragom, smeti pa le ne odlagajmo na sosedovo dvorišče.

Franc Korošec

je trenutno na podpisu bilateralnih sporazumov za urejanje meddržavnega transporta, posebno pozornost posvečajo izdajanju dovolilnic za prevoz in taksam za uporabo transportnih poti. Slovenija želi doseli enakovredno partnerstvo, čeprav se vedno izpostavlja vprašanje kvalitete naših transportnih poti in s tem v zvezi tudi višina odškodnine za uporabo.”

Kako pa je z železniškim prometom? Verjetno bodo potrebna velika vlaganja. Kako bodo obravnavali nas, kot prevoznika za lastne potrebe?

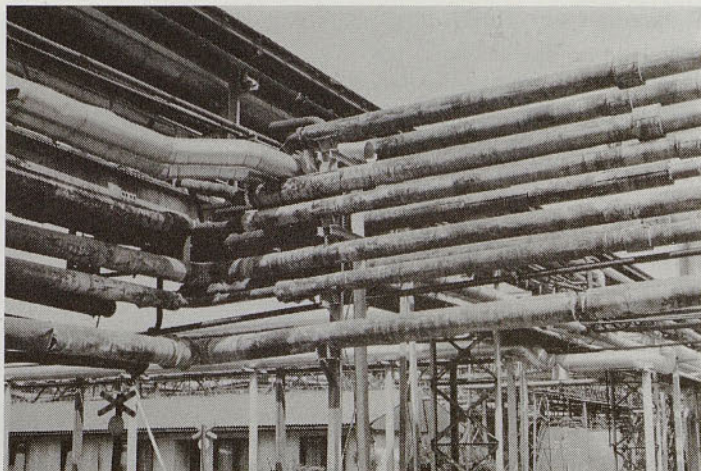
“Strategija razvoja slovenskih železnic je milo rečeno v zraku. Še vedno iščejo ustrezne rešitve, ki pa pogojujejo izredno visoka finančna sredstva za pokritje preteklih izgub in za prilagoditev evropskemu sistemu. Želja in miselnost prenosa dela cestnega tovornega prometa na železnico pogojuje posodobitev infrastrukture – prog, kot tudi voznega parka, namen je doseči prenos prog v last in vzdrževanje države, samo dejavnost transporta pa na železniški promet. Le v taki obliki organiziranosti je možna konkurenčnost v cestnem prometu. Država se bo morala

opredeliti, katere prevoze bo železnica opravljala zanjo (prevoz potnikov) in bo za tak prevoz pripravljena razliko do tržne cene prevoza tudi pokriti. Dejstva kažejo, da se tovorni promet lahko odvija po tržnih zakonitostih in sam pokriva stroške, potniški pa ne.

Tarifni sistem bo prilagojen evropskim normativom, razmišljajo pa tudi o sistemu koriščenja prog in plačilu za uporabo. Pojavlja se še vrstva vprašanj, na kateri ni odgovora, ali pa je pogojen z realizacijo predhodnega značaja.

Prevozniki za lastne potrebe, torej mi, bodo z novo zakonodajo izenačeni tako glede zahtev zagotavljanja prevoznih sredstev in kadrov kot pravic nastopanja oziroma uporabe transportnih poti. Dovolilnice za prevoz po tujih poteh bo možno dobiti na osnovi izpolnjenih zahtev oziroma dokazilom o pridobljeni licenci, ki jo bo možno dobiti pod pogoji, ki jih bo predpisoval poseben pravilnik, ki bo izdelan na osnovi Zakona o cestnih prevozih. Na seminarju smo slišali veliko novega, vse pa je pogojeno s predhodnimi aktivnostmi in velikimi ČE oz. KO BO.”

Cevovodi

VARSTVO PRI DELU

Stanje varstva pri delu ugotavljamo predvsem na podlagi dveh glavnih virov podatkov, ki sta:

1. podatki o gibanju poškodb pri delu, podatki o smrtnih in težkih poškodbah pri delu

2. podatki o številu primerov poklicnih obolenj

Podatki o gibanju poškodb pri delu za preteklo leto nam kažejo, da se je število poškodb pri delu v primerjavi s prejšnjim letom povečalo. Prav tako se je povečalo število izgubljenih dni.

Pogostost se je v letu 1992 povečala od 73,3 v letu 1991 na 84,8 v letu 1992.

Prav tako se je tudi resnost poškodb povečala od 0,88 na 1,27 proti letu 1991.

Pregled poškodb po DE in obratih

Največje povečanje poškodb je bilo v DE Glinica (za 100%).

Pri analizi teh poškodb se ugotavlja, da je do poškodb prihajalo zaradi slabe organizacije dela in nadzora (delo prepuščeno samim delavcem), pomanjkanje delovnih izkušenj na montažnih delih (delavci iz proizvodnje podobnih del niso vajeni), neurejenega delovnega okolja (dotrajane rešetke).

Nadalje močno izstopajo po številu in resnosti poškodb določeni obrati:

— sestavljalnica anodnih blokov 35 poškodb na 100 zaposlenih

— proizvodnja rondelic 33 poškodb na 100 zaposlenih

— elektro vzdrževanje 32 poškodb na 100 zaposlenih

— livarna 22 poškodb na 100 zaposlenih

Posebno zaskrbljujoče je to, da je večina teh obratov novih, z novo tehnologijo in da je potrebno vzrok za te poškodbe pripisati tehnološki disciplini, t.j. delavci sami odločajo, kako bodo delo opravljali in tako sami odločajo o svoji varnosti.

Zadovoljivo pa je dejstvo, da je v elektrolizi B in C število poškodb in tudi resnost teh poškodb izpod tovarniškega povprečja.

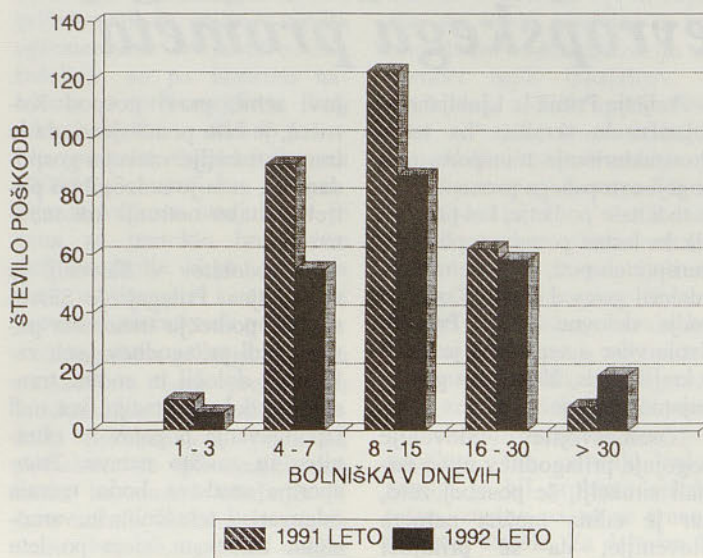
V lanskem letu se je v elektrolizi B pripetilo 16 poškodb (9,9%) in v elektrolizi C 7 poškodb (10,9%).

Pregled poškodb po številu izgubljenih dni

Iz tabele in grafa je razvidno, da je resnost poškodb narasla predvsem zaradi povečanja poškodb, ki so zahtevale BO preko 30 delovnih dni.

V letu 1991 je bilo takšnih poškodb le 8, v letu 1992 pa je bilo 19 poškodb z BO preko 30 delovnih dni.

Vzrok za takšno povečanje je potrebno iskati v samih poškodbah, delno pa v "stimulativnem" odškodninskem pravu (teorija odgovornosti v pogojih samoupravljanja — organizacija je striktno odgovorna za škodo, ki jo pretrpi delavec na delu ali v zvezi z delom).

z vsemi nevarnostmi oziroma z varnim načinom dela — prekrivajo oziroma dajejo pomanjkljive in netočne podatke pri raziskavi poškodb — lažna solidarnost.

Pri subjektivnem faktorju (glede na število poškodb) ne smemo zanemariti težkega gospodarskega stanja, ki se posebno izraža pri presežnih delavcih.

Pri teh delavcih so poškodbe pogostejše, kar se tudi izraža na skupnem številu poškodb.

V letu 1992 v podjetju TALUM ne beležimo nobenega odkritega primera poklicne bolezni.

Evidenco o poklicnih boleznih vodi Obratna ambulanta TALUM-a.

Stroški po zaposlenem v DE za osebno varstvo

	Zaščitna sredstva	Osvežilne pijače	Osebna higiena	Skupaj
DE Glinica	10.663,00	4.066,00	2.707,00	17.436,00
DE Proizvodnja Al.	20.896,00	21.003,00	4.173,00	46.072,00
DE Predelava Al.	22.403,00	5.571,00	3.671,00	31.645,00
DE Vzdrževanje	8.029,00	4.873,00	4.296,00	17.198,00
DE Promet	6.054,00	3.040,00	1.592,00	10.686,00
De KK	5.141,00	12.232,00	1.691,00	19.064,00
Strokovne službe	7.072,00	586,00	387,00	8.045,00
Skupaj	80.258,00	51.371,00	18.517,00	150.146,00
Povprečno po delavcu v TALUM-u	12.883,00	9.690,00	3.228,00	25.801,00

(Nadaljevanje na 11. strani)

Poškodba s smrtnim izidom

V lanskem letu beležimo poškodbo pri delu s smrtnim izidom.

Poškodoval se je delavec pri polnjenju zeolita v prahu v avtomobilsko cisterno.

Pri padcu iz cisterne je utrpel hujše poškodbe po glavi, zaradi katerih je po nekaj dnevih v bolnici umrl.

Vzroki poškodb

Najpogostejši vzrok poškodb pri delu je v subjektivnem faktorju poškodovanca samega in nadrejenega vodje del okoli 80% vseh poškodb).

Pogoste kršitve pri poškodovancu so predvsem:

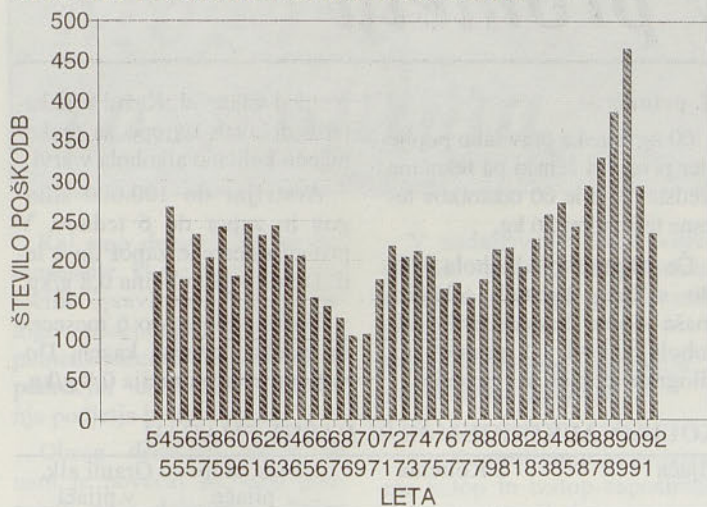
- podcenjevanje nevarnosti
- improvizacija pri izvajanju posameznega dela
- neuporaba oziroma nenaomenska uporaba osebnih zaščitnih sredstev.

Pogoste kršitve pri odgovornih vodjih so:

- delavcem dovolijo opravljati delo brez osebnih zaščitnih sredstev
- delavcev dovolj praktično ne usposablja za varno delo oziroma ga ne seznanijo

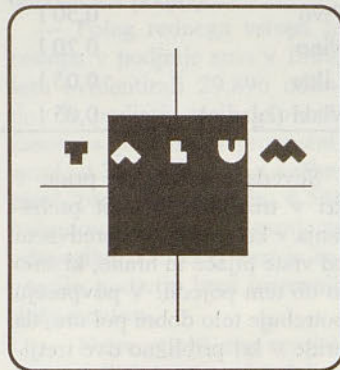

ŠTEVILO POŠKODB PO LETIH 1954-1992

Pregled poškodb po delih telesa

Deli telesa	Leto 1991	Leto 1992
Oči	22	9
Glava	10	8
Ušesa	2	0
Nos	1	2
Obraz	8	2
Vrat	5	3
Hrbet	4	8
Prsni koš	13	3
Rame	5	4
Nadlaket	5	0
Laket	4	0
Podlaket	20	13
Zapestje	21	27
Dlan	7	4
Prsti roke	69	77
Kolki	4	2
Nadgolen	4	4
Koleno	11	13
Podgolen	6	6
Nart	9	7
Gleženj	22	31
Stopalo	4	7
Prsti noge	16	7

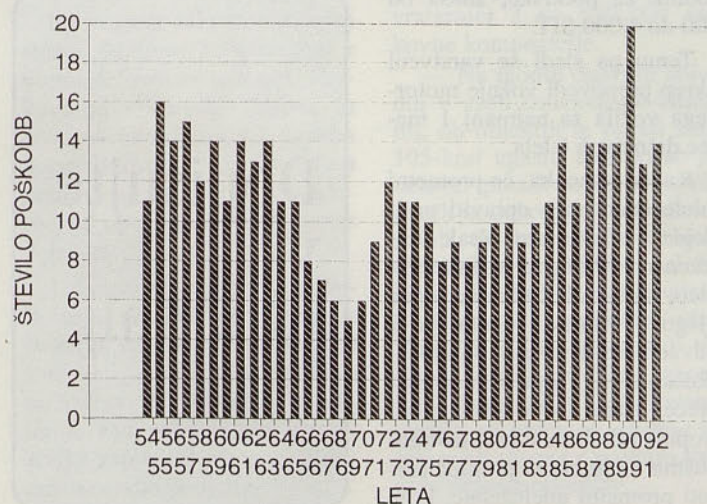

V letu 1992, proti letu 1991, smo realno na zaposlenega zmanjšali porabljena sredstva za osebna zaščitna sredstva za 14%.

Predvsem na račun dosledne uporabe in kontrole pri odpih. Odpisala so se lahko samo zaščitna sredstva, ki so bila popolnoma dotrajana in jih ni bilo možno več obnoviti.

Močna odstopanja porabljenih sredstev za zaščitna sredstva so v DE Predelava aluminija na račun "SOFRA" rokavic in v DE proizvodnja aluminija na račun respiratorjev.

ŠTEVILO POŠKODB / 100 ZAPOSLENIH od leta 1954 do 1992

Prva pomoč v službi za samozaščito

Letos so delavci Samozašite dobili novo zadolžitev - nudenje prve pomoči v popoldanskem in nočnem času, torej takrat, ko obratna ambulanta ne dela več.

O novi dejavnosti sem se pogovarjala z vodjo Samozašite Stankom Meškom, ki mi je z zadovoljstvom pokazal preurejene prostore, ki so jih prebelili in stene obložili z la-dijskim lesom. Če že ni v belem, kot so vse ambulante, naj bo vsaj prijetno za oko in predvsem snažno, so menili in vse postorili sami.

"Vsi naši delavci", pravi Stanko Meško, "so opravili posebno usposabljanje prek Zdravstvenega centra Ptuj. Ena skupina je obiskovala 45 urni tečaj, seveda v svojem prostem času. Vsi so opravili zaključni izpit in dobili potrdila, da lahko nudijo prvo pomoč tudi zunaj podjetja.

Druga skupina je imela 18 urni tečaj za najnujnejšo pomoč.

Dogaja se nam že, da delavci prihajajo k nam tudi zaradi manjše praske, čeprav bi to pomoč lahko dobili tudi v obratu.

Pri nas sta stalno dežurna dva delavca. V ta namen smo namreč usposobili varnostnike in gasilce. Tako so tudi varnostniki opravili tečaj za izprašane gasilce. Vedno bolj povezuje-mo naloge obeh služb in pri hitrem posredovanju smo dokaj uspešni. Dobro je, da smo prostorsko tako povezani.

Gasilce uporabimo tudi npr. za prevoz materiala, sledimo tistim, ki poskušajo odtujiti

material iz podjetja in podobno. Koordinacija je vedno večja.

V popoldanskem in nočnem času tehtamo vse tovore na elektronski tehtnici, od 1. marca pa prevažamo čaj po obratih."

Prav je, da navedemo tudi nekaj konkretnih podatkov o nujenju prve pomoči.

V januarju so nudili pomoč desetim delavcem, štiri od teh so poslali k dežurnemu zdravniku. Pri vseh so opravili tudi alkotest.

V februarju so pomoč potrebovali štirje delavci in celo tri so napotili k dežurnemu zdravniku. Tudi pri teh so opravili alkotest.

Naj zapišem še to, da je potrebno "pihati", tudi če delavec ne kaže znakov vinjenosti. Po novem je namreč v organizacijskem predpisu zapisano, da je pri vsaki poškodbi potrebno opraviti alkotest.

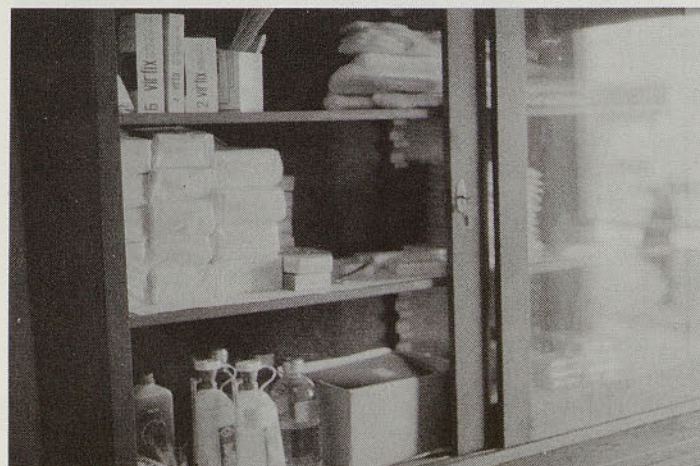
Vsako pomoč vpišejo v posebno knjigo poškodb, kjer je razvidno: datum, čas poškodbe, vrsta poškodbe, kakšna prva pomoč je bila nudena, ali je bil delavec poslan k dežurnemu zdravniku, kakšen je bil alkotest in iz katere enote je poškodovani.

Prav tako vodijo evidenco vsega porabljenega sanitetnega materiala.

Morda ne bo odveč, če zapišem, da je imela večina poškodovanih, ki so opravili alkotest stanje 0,0. Tisti, ki so nekaj malega napihali, pa so bili v mejah dovoljenega.

In kako so se na novo opravilo navadili npr. gasilci? Delo so sprejeli s polno ogovornostjo in tako ga tudi opravljajo.

Najnujnejši material za prvo pomoč

Alkohol in človek v prometu

Alkohol, ki ga zaužijemo z alkoholnimi pijačami ima zelo značilne učinke na človeka. Bolj in manj jih vsi poznamo, saj smo Slovenci znani kot "veseli" ljudje, predvsem kadar ga imamo malo "pod kapo". V bistvu nam alkohol pomaga, da se sprostim.

Ker pa smo skoraj vsi šoferji osebnih avtomobilov je prav, da spoznamo, kako alkohol vpliva na tiste sposobnosti, ki so za vožnjo najbolj pomembne. Če zaužijemo preveč alkohola se:

- poslabša sposobnost zaznavanja,
- prihaja do napačnih ocen razdalje in do nepredvidenih in počasnejših reakcij glede na prometne razmere,
- poslabša se zaznavanje rdeče barve,
- zmanjša se prilagodljivost na svetlobne spremembe,
- zmanjša se pazljivost in poslabša reakcijski čas,
- pojavijo se motnje pri ravnotežju,
- zoži se zorni kot.

Tako stanje pa povzroča:

- neustrezen način vožnje,
- nenadna sprememba smeri vožnje,
- neupoštevanje cestnoprometne signalizacije, najpogostejša posledica tega pa je, predvsem v zapletenih situacijah, povzročena nezgoda,
- v dobri četrtini prometnih nezgod z majhnimi posledicami so bile udeležene osebe, ki so imele več alkohola v krvi kot ga dopušča zakon.

Po zaužitju alkoholne pijače alkohol skozi želodec in črevesje preide v kri in se porazdeli ter razgradi v vseh telesnih te-

kočinah, manjši del alkohola pa se izloči skozi urin, znoj in izdihan zrak.

Koncentracija alkohola v krvi pa je tudi merilo za ugotavljanje alkoholiziranosti, ki jo merimo z grami alkohola na kilogram krvi. Pri nas je 0,5 grama alkohola v kilogramu krvi najvišja dovoljena meja, ki jo še sme imeti voznik, ki mu vožnja ni tudi poklic. Poznamo še staro mersko enoto, ki smo jo imenovali promila (0,5 grama alkohola na kg krvi je 0,5 promile).

Koliko gramov alkohola bo v naši krvi, je odvisno od mnogih dejavnikov:

- od telesne teže,
- spola,
- telesnih sposobnosti,
- navajenosti na alkohol,
- vrste alkoholne pijače,
- od tega, kaj smo jedli prej in med pitjem alkoholnih pijač,
- kako smo pili ("eksanje" ne bo dalo enakega rezultata kot počasno pitje)

Podlaga za izračun sta telesna teža in spol.

Kako izračunamo alkohol v krvi

I. primer

80 kg moški popije liter piva v katerem je približno 40 g čistega alkohola. Približno 70 odstotkov telesne teže so tekočine, na katere se porazdeli zaužit alkohol. Torej se razdeli na 56 kg telesne teže. Če 40 gramov zaužitega alkohola delimo s težo telesnih tekočin dobimo stopnjo koncentracije alkohola v krvi, ki znaša 0,71 gramov na kilogram krvi ali 0,71 promile.

II. primer

60 kg ženska prav tako popije liter piva, pri ženski pa tekočine predstavljajo le 60 odstotkov telesne teže, torej 36 kg.

Če 40 gramov alkohola delimo s težo telesnih tekočin, znaša ocena koncentracije alkohola v krvi 1,1 gramov na kilogram krvi ali 1,1 promile.

KOLIKO ALKOHOLA JE V NAŠIH PIJAČAH

Pijača	Količina	Alk. stop. pijače	Grami alk. v pijači
Pivo	0,50 l	4%	20 g
Vino	0,20 l	11%	17 g
Liker	0,05 l	30%	12 g
Viski (žganje)	0,05 l	40%	16 g

Seveda alkohol ne pride v kri v trenutku. Hitrost prehajanja v kri je odvisna predvsem od vrste pijače in hrane, ki smo jo ob tem pojedli. V povprečju potrebuje telo dobre pol ure, da pride v kri približno dve tretjini zaužitega alkohola, ostanek pa v nadaljnjih 60 do 70 minutah. V povprečju se 0,15 promila alkohola razteguje eno uro. Če ste imeli opolnoči 2 promila alkohola v krvi, boste zjutraj ob 7. uri imeli še vedno 1 promilo, v dopoldanskem času pa še vedno med 0,5 promila alkohola v krvi, šele ob 14. uri bo 0,00 promila.

Ko ste prebrali te vrstice ste se verjetno sami pri sebi nasmehnil in pomislili: "Sedaj pa vem, koliko lahko popijem in kako se bom izvelkel, če me ustavi policija." Toda to so le sanje! Alkohol vas bo izdal!

Kazni za vožnjo pod vplivom alkohola so dokaj visoke. Denarna kazen, ki ji izreče sodnik za prekrške, znaša od 800 do 4.000 SIT.

Temu pa sledi še varstveni ukrep prepovedi vožnje motornega vozila za najmanj 1 mesec do največ 1 leta.

Kazen je enaka, če prometni udeleženec noče opraviti preiskusa z alkotestom. Vsak udeleženec v prometu pa ima pravico, da se alkoholiziranost na njegovo zahtevo ugotavlja z odvzemom krvi in laboratorijsko analizo. To pa seveda tudi precej stane in če se ugotovi stopnja alkohola v krvi nad dopustno mejo, mora pregled plačati prometni udeleženec, ki je

pregled zahteval. Kazni v nekaterih državah Evrope za preko-račeno količino alkohola v krvi.

Avstrija: do 100.000 šilingov in zapor do 6 tednov. V primeru nesreče zapor do 2 leti. Dovoljena količina 0,8 g/kg.

Italija: Zapor do 6 mesecev in visoka denarna kazen. Dovoljena koncentracija 0,8 g/kg.

Nemčija: 3.000 DEM in prepoved vožnje do 3 mesecev. Obenem zapor v primeru nesreče s koncentracijo 0,5 g/kg.

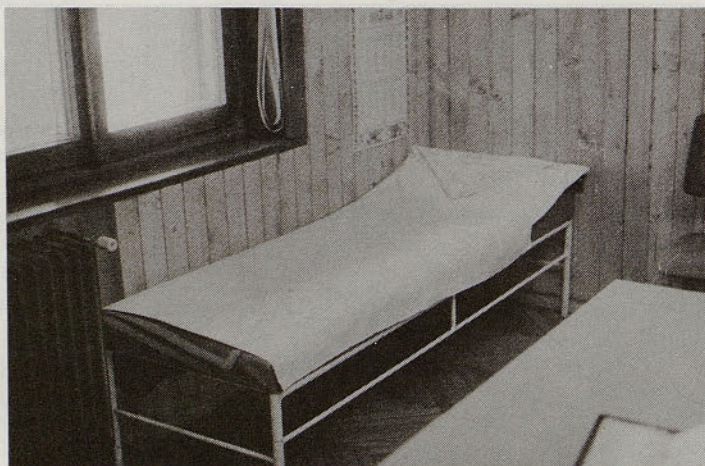
Francija: Kazni tudi za nižjo koncentracijo kot je 0,8 g/kg. 2.000 do 30.000 frankov, zapor od 2 meseca do 2 leti. V mnogih primerih zaplenba vozila.

Španija: Do 10.000 pezeta v primeru nesreče zelo dolge zaporne kazni, koncentracija 1,0 g/kg.

Kakor v prometu, ne smemo uživati alkohola tudi pred odhodom na delo ali med delom v podjetju, ker so naše delovne sposobnosti tudi glede na stopnjo alkohola v krvi zmanjšane in se lahko pone-srečimo ali povzročimo veliko gospodarsko škodo.

Na osnovi zloženke policije
Pripravil:
Stanko Meško

Postelja

Dopisujte V Aluminij

Mogoče vas zanima

Kaj smo delavci službe Samozaščite, ki po zakonskih določilih opravljamo delovne naloge posebnega družbenega pomena naredili v letu 1992 na področjih varovanja premoženja podjetja in zaposlenih.

Obseg delovnih nalog se nam je povečal na vseh področjih naše dejavnosti. Poleg rednih delovnih nalog s področja varovanja smo izvedli še dodatne delovne naloge po naročilih, ki so potrebne za nemoteno proizvodnjo in vzdrževanje (dovoz vode, črpanje vode, izdajanje materiala iz orodja v popoldanskem času ter dela prostih dnevih iz skladišč, pranje strojev, postrojenj in cestišč ipd.). Analiza opravljenih nalog s področja varovanja premoženja nam kaže, da smo jih uspešno in tekoče izvajali, toda z doseženim še nismo zadovoljni in bomo v bodoče izboljšali naše storitve, organizacijo dela in odnos do dela.

Največjo pozornost posvečamo preventivnemu delovanju in tako preprečujemo nastanek kaznivih dejanj, kršenje delovne discipline in nastanek požarov, s tem pa zmanjšanje gospodarskih škod in stroškov podjetja. Izenadne operativne delovne naloge, ki pri našem delu nastajajo, rešujemo z dobro organizacijo in koordinacijo dela. V odpravo takih izrednih dogodkov vključimo vse delavce službe, ki so takrat v podjetju, neglede na oddelek ali opis dela.

Pri svojem delu smo delavci službe Samozaščite povezani z vsemi delovnimi enotami, strokovnimi službami Taluma in novo nastalimi podjetji. O vseh nepravilnostih, ki ogrožajo premoženje podjetja obveščamo in opozarjamo odgovorne delavce.

Uspešno sodelujemo pri reševanju nastalih problemov s policijo, vojsko, inšpekcijskimi službami, oddelki za obrambo in zaščito ter oddelki za natanje zadeve občin v katerih živijo zaposleni delavci Taluma in ostalih podjetij.

V nadaljevanju vam posredujemo pregled najpomembnejših storitev po posameznih področjih dela:

Fizično-tehnično varovanje premoženja podjetja

1. Redne delovne naloge:

— Kontroliramo in nadziramo vstop in izstop zaposlenih delavcev v podjetje.

— Poleg rednega vstopa in izstopa v podjetje smo v 1992. letu evidentirali 29.896 odhodov iz podjetja med delovnim časom s privatnimi propustnicami, 4.256 odhodov s službenimi propustnicami in 6.534 odhodov s propustnicami za zdravnika. 135 delavcev je zapustilo podjetje brez ustreznih dokumentov.

— Na recepciji smo sprejeli in napotili k strokovnim delavcem in vodstvu podjetij 2.327 poslovnih partnerjev iz Slovenije in 421 poslovnih partnerjev iz tujine.

— Kontrolirali in evidentirali smo vstop/izstop 4.336-krat za službene avtomobile našega podjetja, 1231-krat osebne avtomobile podjetnikov novo ustanovljenih podjetij, 6.845-krat tovorne avtomobile, ki so pripeljali ali odpeljali razne vrste blaga, surovin in gotovih izdelkov, 280-krat intervencijske avtomobile, za katere izstavljajo potne naloge dežurni podjetja. Na vratarnici 4 smo evidentirali in kontrolirali vstop in izstop 5.147 motornih vozil (tovorni avtomobili, traktorji, delovni stroji). Na vratarnici 2 pa 650-krat vlatkovne kompozicije.

— Na rednih dnevnih obhodi v vseh izmenah po objektih, ob objektih in ograji smo: 105-krat ugasili luči, ki so jih delavci pustili prižgane v objektih in delavnicah po odhodu z dela, 64-krat zaklenili objekte in delavnice, ki bi morali biti po odhodu z dela zaklenjeni, 17-krat našli in preprečili odtujitev raznega materiala ob ograji podjetja, 12-krat ugotovili namerno poškodovanje strojev ali objektov, 48-krat raziskovali skupaj s policijo kazniva dejanja odtujitve.

2. Dodatne naloge:

— Posredovanje telefonskih pogovorov popoldne, ponoči in ob dela prostih dnevih 975-krat,

— pomoč gasilcem pri gašenju začetnih požarov 13-krat,

— izdaja materiala, orodja, strojev, prevoznih sredstev za potrebe proizvodnje ali vzdrževanja v popoldanskem, nočnem delovnem času in ob dela prostih dnevih 81-krat,

— izvajanje alkotesta 175-krat,

— pisanje poročil, dopisov, tabel za strokovne službe v recepciji.

II. Protipožarno varovanje premoženja podjetja

1. Redne delovne naloge:

— Dnevne kontrole objektov, okolice objektov in priti-požarnih naprav v vseh izmenah z odpravo vseh nevarnosti, ki ogrožajo požarno varnost.

— Polnjenje izpraznjenih gasilnih aparatov na prah, ki so se izpraznili pri gašenju in skrb za tekoče servisiranje in polnjenje gasilnih aparatov na CO₂ in halon pri tujih izvajalcih.

— Obvezni kontrolni pregled vseh gasilskih aparatov in hidrantov 2-krat letno (953 gasilskih aparatov in 80 hidrantov).

— Izobraževanje zaposlenih in novo sprejetih delavcev s področja požarne varnosti na osnovi zakonskih določil. V letu 1992 smo poučevali 346 delavcev.

— Pogasili smo 8 večjih požarov in 34 začetnih požarov in s tem preprečili velike požarne škode.

2. Dodatne delovne naloge:

— Zaradi neznanega vzroka izpraznitve smo dodatno morali napolniti 600 gasilskih aparatov.

— Prepeljali smo iz omeščevalnice vode v proizvodne obra-

te za potrebe proizvodnje 324 cistern vode po 4.000 litrov, to je skupaj 1.296.000 litrov.

— Iz jaškov, kleti, proizvodnih obratov smo črpali vodo 30-krat.

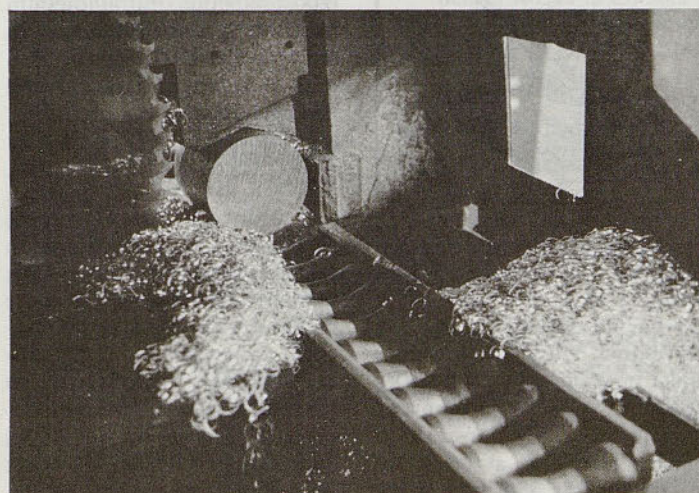
— Izvajali smo druga dela (pranje cestišč, zalivanje zelenic, pranje objektov, pranje strojev in postrojenj, izvajanje tlačnih preizkusov cevodov, polivanje halde in čiščenje dekompozertjev) 84-krat.

III. Obramba in zaščita

Opravili smo vse tekoče naloge in normalizirali stanje po vojni. Uredili in vskladili vse evidence o materialu in zaposlenih. Del opreme prenesli v uporabo gasilcem in varnostnikom. Opremili smo tudi s torbicami prve pomoči vse delovne enote. Na osnovi novih določil zakona o obrambi in zaščiti smo organizirali enote CZ v Talumu v katere se vključeni tudi delavci iz drugih podjetij na dvorišču Taluma. V enote CZ vključili vse naše poklicne gasilce in člane IGD Taluma (zahteve nove zakonodaje). Gasilske enote so dobile tudi dodatne naloge reševanja izpod ruševin v primeru izrednih razmer (nesreče, vojno stanje). Uspeli pa smo tudi v nalogi zagotovitve zadostnega števila delavcev za nemoteno potekanje proizvodnje in vzdrževanja v času izrednih ali vojnih razmer (razporeditev na delovno dolžnost).

Ob koncu našega poročila pa se zahvaljujemo zaposlenim delavcem, ki so nam na področju fizično tehničnega varovanja premoženja in na področju požarnega varovanja pomagali in s tem skupaj z nami preprečili večje gospodarske škode in stroške podjetja. Takega sodelovanja si želimo še naprej.

Pripravil: Stanko Meško

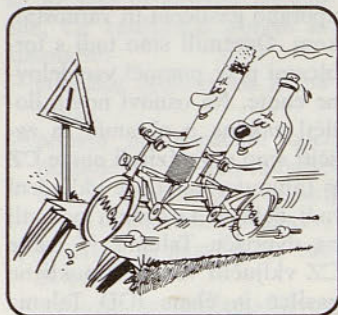

ČEPRAV ZDRAVJE NI VSE, JE PA VSE DRUGO BREZ ZDRAVJA NIC

(Nitsche)

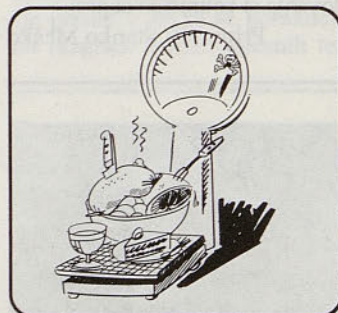
Nekaterim rakom se lahko ognemo

V desetletnem boju proti raku gre za dvoje: — nekaterim rakom se lahko ognemo, — nekatere pa lahko zgodaj odkrijemo. Ognemo se vsem tistim, za katere vemo kaj jih povzroča, zgodaj odkritega raka pa je moč povsem pozdraviti. Ognimo se torej vsem tistim, katerim se lahko ognemo, zgodaj pa je moč odkriti raka na dojkah in na materničnem vratu ter ju uspešno zdraviti.

Opustimo kajenje

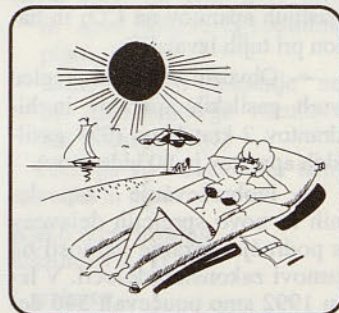
Cigaret ima na vesti večino pljučnih rakov, skriva je za rakava obolenja v ustih, grlu, požiralniku mehurju in celo na materničnem vratu, tako ali drugače pa botruje tretjini smrti za rakom. Ob teh strahotnih podatkih nam ostaja samo dvoje: prenehati s kajenjem, z vsem osebnim poštenjem pa pomagati mladim, da si prve cigarete ne bodo prižgali. Od 100 otrok, ki si prižgo prvo cigareto jih namreč kar 80 prižge še drugo in za njo vse naslednje! Zvest sodelavec cigaret je alkohol, tandem "cigareta — alkohol" pa tveganje za rakom še povečuje.

Proč z odvečno težo

Hrana je za rakom in vodo glavna pot škodljivih snovi v človekovo telo. Na kvaliteto zraka in vode komaj kaj lahko vplivamo, zato pa je prehrana v naših rokah. Če upoštevamo mnenje nekaterih avtorjev, da je verjetno kar 35% vseh raka-

vih obolenj povezanih z neustrezno hrano, se ne bo težko odločiti: pusto meso, presno sadje, živopisana in nakodrana zelenjava, žita in žitni izdelki, stročnice in živila z mnogo vlakninami naj bodo redni gostje na jedilnikih, vsega pa le toliko, kolikor lahko sproti "pokurimo".

Stop pretiranemu sončenju

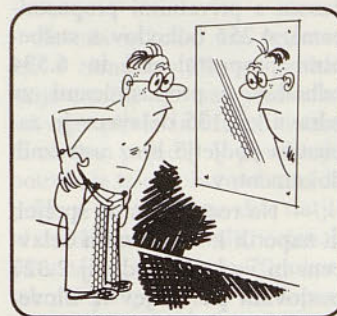
Pretirano sončenje z oprečeno ali celo mehurjasto kožo je že prenekateremu prineslo kožnega raka, ki ga je pri nas več kot pa si mislimo. Vsako leto zbolijo za tem rakom vsaj 450 ljudi, več moških kot žensk in več starih kot mladih. In vendar sodi prav ta rak med tiste, ki se mu lahko ognemo, če se ognemo njegovemu povzročitelju: pretiranemu sončenju ter izpostavljanju ultravioletnim žarkom. S kančkom pameti in dobre volje lahko število zbolelih za rakom na koži bistveno zmanjšamo.

Spoštujmo predpise o varnosti pri delu

V sodobnih delovnih procesih se vse bolj srečujemo s snovmi, ki povzročajo rakava obolenja. Proizvajalci so sicer dolžni opremiti te snovi z opozorili na nevarnosti, ki jih snovi prinašajo, delodajalci so prav tako dolžni seznaniti delavce z varnostnimi ukrepi, ki zmanjšujejo tveganje, da bi pri delu zboleli za rakom, od de-

lavcev pa je odvisno, če in kako bodo vsa ta opozorila upoštevali. Upoštevati varnostne predpise pri delu s kancerogenimi snovmi pomeni ogibati se poklicnim rakavim obolenjem.

Prisluhnimo svojemu telesu

Dejstvo je, da rakava obolenja ne "potrkaajo" ko vstopajo v naše telo, vendar pa svoje prisotnosti ne morejo povsem zatajiti. Nekatera očitna znamenja nas opozarjajo, da se v našem telesu nekaj dogaja. Zato velja tem znamenjem prisluhniti in če bomo pripravljeno razumeti njihovo govorico, nas bo pogovor z njimi rešil morda hude bolezni. Sedem je znamenj s katerimi nam rak sporoča navzočnost, vendar nobeno ne pomeni raka kar "vnaprej", so pa za raka značilna. Sprejmimo jih torej kot dobrohotna opozorila!

NEKATERE RAKE LAHKO ZGODAJ ODKRIJEMO

Preglejte si dojke vsak mesec

Samopregledovanje dojk pomeni največjo možnost za zgodnje odkritje raka, ki mu ne vemo vzroka zakaj nastane, ga pa lahko odkrijemo že tako zgodaj, da ga je moč uspešno ozdraviti. Devet od desetih rakov odkrijejo žene, ki si redno pregledujejo svoje dojke! Naj bo ta ugotovitev krepka spod-

buda vsem ženskam, mladim in starim, da si samopregledovanje dojk zapišejo med svoje redne obveznosti do osebnega zdravja.

Odločite se za redne ginekološke preglede

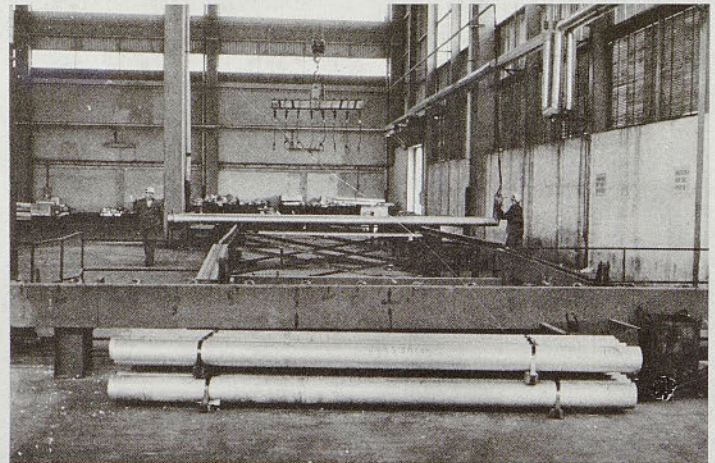
Redni ginekološki pregledi je nasvet vsem ženskam. Če nič drugega jih bo prav ta pregled obvaroval pred rakom na materničnem vratu, ki prizade ne ženske že tudi pri 25 letu starosti. Kadilke in tiste, ki živijo z več partnerji, imajo pri zbolevanju na materničnem vratu "prednost"! Pri ginekološkem pregledu zdravnik zlahka odkrije še tako majhno ranico na sluznici, iz katere se lahko razvije rak. Z majhno operacijo načeti delček odreže in raka ni več! Odločitev je preprosta: raje na pregled desetkrat zastoj kot enkrat prepozno!

Nič nemogočega ne pričakuje program od ljudi, samo dobro voljo in pripravljenost odreči se nekaterim nezdravim navadam ter razvadam, predvsem pa pomagati mladim oblikovati pravilna stališča do zdravja.

(Nadaljevanje na 15. strani)

Seznam knjig v tehnični knjižnici, ki so prispele od 1. 1. 1992 do 31. 12. 1992

1. Assembly Language Subroutines for MS-DOS — Leo J. Scanlon
2. Tehnološke meritve — Zapiski predavanj — Adolf Šoštar
3. Predpisi o zemljiškoknjižnih postopkih in o prometu z nepremičninami — Skupni avtor
5. Organizacija, vodenje in kadri — Jure Kovač, Miran Tivadar
6. Računalnik v kadrovski službi — Miran Tivadar
7. Primer sistema spremljanja in planiranja razvoja kadrov — Miran Tivadar
8. Slovensko-nemški slovar — France Tomšič
9. English Grammar in Use — Raymond Murphy
10. Angleščina za poslovne strokovne in družabne stike — Marija Vesnaver
11. Tehniške meritve v strojništvu — Dr. Želimir Dobovišek
12. Upravljanje tehnološke inovacije — Brian C. Twiss
13. Zakon o prometnem davku s komentarjem — Leonida Maver, Bojan Ozimek
14. Zakon o prometnem davku s komentarjem — Leonida Maver, Bojan O.
15. Elsevier's bankig dictionary — Julio Ricci
16. Podjetniški vodič po predpisih — Skup. avtor
17. Zbirka nalog iz študija dela — Andrej Polajnar, Marjan Leber
18. Microsoft DOS 5.00
19. Obrambne priprave gospodarstva — Mag. Viktor Kranjc
20. Autocad praktikum — Christoph Schulz
21. Cad mit Autocad — Ekbert Hering, Ute Fallscheer
22. Praxisgerechtes Konstruieren mit Autocad — Kollars-Bartonik
23. Quattro pro v praksi — Branko Šafarič
24. Video kasete — Cilj: stoođstotna kakovost — Pojem interne stranke
25. Video kasete — naj se ve, kdo je šef
26. Paradox — Mitja Košak
27. Angleško-slovenski slovar — veliki — Grad, Škerlj, Vitorovič
28. Slovensko-nemški slovar — France Tomšič
29. Dictionary of business English — J. H. Adam
30. Collins Cobuild English Language Dictionary — Skup. avtor
31. Praktikum za računovodstvo z rešitvami — Turk, Melavec
32. Uvod v računovodstvo — Turk, Melavec
33. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavoranju s komentarjem — Marko Štrovs
34. Jezik naš vsakdanji — Janez Sršen
35. Veliki angleško-slovenski slovar — Grad, Škerlj, Vitorovič
36. The Marketing Audit
37. Quattro pro 4.0 — Vlado Grlica
38. Programmer's Toolkit — Jack Purdum
39. Microsoft C Programming for the PC — Robert Lafore
40. Paradox — Mitja Košak
41. Velikik Nemško-slovenski slovar — Debenjak Primož, Doris Debenjak, Božidar Debenjak
42. Produktion of aluminium — J. Nitsche
43. Aluminium smelter Tehcnology 2nd Edition — K. Grjothheim, B. J. Welch
44. Microsoft DOS 5.0 — Mateja, Sašo Zorman
45. Priprava proizvodnje — Andrej Polajnar
46. Sistemi kakovosti po ISO 9000 — Niko Vujošević
47. Oris organizacijskih teorij — Dr. Štefan Ivanko
48. Bilančna politika, strategija in taktika — Dr. Franc Koletnik
49. Strojno tehnološki priročnik — Skupni avtor
50. Din — Taschenbush 56
51. Din — Taschenbush 53
52. Din — Taschenbush 27
53. Din — Taschenbush 19
54. Matematika za računovodje in finančnike — Jože Andrej Čibelj

ZAHVALE

Ob smrti našega dragega moža in očeta Janka KRAJNCA, delavca Taluma, se iskreno zavaljujemo delavcem DE Promet in DE Proizvodnja aluminija za darova cvetje.

Posebna zahvala velja g. Potočniku, predsedniku sindikata Taluma za denarno pomoč ter pevcem in godbi.

Iskrena hvala tudi g. Mariniču za pretresljive besede ob odprtem grobu in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Brigita z otrokoma in ostalo sorodstvo

Ob smrti dragega moža in očeta Vincenca PŠAJDA, upokojenca iz bivše delovne enote Proizvodnja glinice, se naj-

lepše zahvaljujemo sindikatu Taluma za denarno pomoč in venec ter sodelavcem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Marija ter hčerki Jožica in Zdenka z družinama

Ob smrti našega dragega očeta Blaža BEDNJIČKI, upokojenega elektrolizerja iz hale A, se iskreno zahaljujemo sindikatu Taluma za denarno pomoč in cvetje in odigrano Tišino.

Hvala vsem sodelavcem za darovano cvetje, posebej pa vsem tistim, ki so našega očeta pospremili na zadnji poti.

Žalujoči otroci

MOČ NAVADE

»Takole vam svetujem: odslej nobenega alkohola več, nobene cigarete več in nobene ženske več! Ste razumeli?«

Kje v podjetju ne smemo kaditi?

1. v jedilnici
2. na sestankih
3. v komandnih prostorih v obratih
4. v garderobah
5. v kopalnici — umivalnici
6. v učilnicah IC
7. v pisarnah, kjer delajo nekadilci

Alin vse bolj širi mrežo delovanja

Direktor Alina Darko Vidovič

Pred dvema letoma, točneje 25. februarja 1991, je bil ustanovljen ALIN, podjetje za ustanavljanje novih podjetij. Z veliko vnemo sta se podala na novo področje dela dva mlada strokovnjaka, diplomirani inženir kot direktor in diplomirana ekonomistka kot strokovna sodelavka. Sčasoma jima je matično podjetje dalo v pomoč se delavki za knjigovodske in računovodske storitve. Po dveh letih delovanja se lahko pohvalijo z ustanovitvijo sedmih podjetij z omejeno odgovornostjo in sedmih obrtnih obratovalnic. V njih je zaposlenih 29 nekdanjih delavcev Taluma. Eno podjetje in ena obrtna obratovalnica sta med tem časom prenehali delovati, ostala podjetja in obratovalnice pa pasujejo dokaj zadovoljivo.

Ta mlada podjetja oz. obratovalnice se ukvarjajo predvsem s storitvenimi dejavnostmi, ki so bile prej znotraj Taluma, čeprav niso bile povezane s proizvodnjo aluminija.

Iz kopirnice – MFC, d.o.o.

Prvo tako podjetje je MFC, ki se ukvarja z mikrofilmom in fotokopiranjem. Ugotovitve matičnega podjetja kažejo, da so se v dveh letih drastično znižali stroški, podjetje pa dobro posluje.

Tudi PRALIK, podjetje, ki je prevzelo čiščenje in kranje oblek delavcev iz proizvodnje, ima dovolj dela, ki ga opravlja sedem ljudi in zelo dobro posluje.

V prvem letu ALINOVEGA delovanja je nastalo podjetje PLESKO, ki se ukvarja z anti-korozijsko zaščito, slikopleskarskimi deli in zaključnimi deli v gradbeništvu. V njem je dobilo zaposlitev pet delavcev.

Storitveno servisno podjetje TEL-SOS se je zavezalo, da bo preventivno vzdrževalo celotno telefonijo, od telefonske centrale do vseh internih priključkov v matičnem podjetju. Prihranki so tukaj skoraj fantastični.

Prav tako je treba omeniti podjetje Rama-Šped, kjer so bili veliki prihranki pri vhodnem materialu, ki ga je nabavljala Talum.

To je le nekaj podatkov o podjetjih, kjer so ti prihranki najbolj vidni.

ALIN se je v teh dveh letih delovanja aktivno vključil v reševanje presežnih delavcev s kreditiranjem določenih delavnih mest pri obrtnikih in zasebnih podjetnikih, ki so zaposlili naše presežne delavce. Delodajalec se je zavezal, da v času, ko odplačuje kredit, delavcu ne sme prekiniti delovnega razmerja, razen, če to delavec sam želi. V primeru odpusta pa mu

mora zagotoviti odpravnino v enaki višini kot bi jo delavec dobil v matičnem podjetju.

V ALINU poudarjajo, da se za nemoteno poslovanje (in uspešno) imajo zahvaliti tudi vodstvu podjetja, ki je z razumevanjem podprlo njihova prizadevanja in nove ideje, seveda pa vložilo tudi dovolj velik začetni kapital. Direktor podjetja je povedal, da so dobro sodelovali s strokovnimi službami in jih naštel. Npr. s kadrovske službo, kjer se vse skupaj začne, med tem, ko preverjajo podjetniške ideje se povezujejo s strokovnimi službami tehnične in proizvodne narave, po izdelavi poslovnega načrta se povezujejo s prodajno in nabavno službo in tudi pravno službo, saj vzporedno pripravljajo vse potrebne akte za ustanovitev podjetja, potem so na vrsti pogodbe o prevzemu delavcev, pogodbe o sodelovanju, najem prostorov, delovnih sredstev, raznih odkupov in še mnogo drobnih reči. potrebno je omeniti tudi službo za finance in računovodstvo, kjer sta se usposobili za nova opravila obe Alinovi delavki. Ugotavljajo, da preteče kar okoli šest mesecev, da začne poslovati podjetje ali obrtna obratovalnica.

Lani poleti se je ALIN začel pripravljati na prodor čes tovarniško ograjo. Prijavil se je na razpis Republiškega zavoda za zaposlovanje za izvajanje določenih programov, ki ji nudi Zavod brezposelnim in tistim, ki so na listi presežnih delavcev. Oktobra lani so podpisali pogodbo za izvajanje določenih storitev organiziranja izobraževanja, decembra pa so že organizirali prvi motivacijsko informacijski seminar. Na njem so udeležence seznanili, kaj morajo vedeti o ustanavljanju podjetja ali obratovalnice, dobili so osnovno informacijo o tem, kako izdelati poslovni načrt, o načinu obdavčevanja (obrotna obratovalnica) in načinu poslovanja (podjetje), o normativih in predpisih, ki jih mora upoštevati vsak, ki opravlja neko dejavnost, seznanijo se z zakonom o obrti in podjetjih in novostmi ter spremembami.

Na seminarju si udeleženci ogledajo tudi video filme na to temo, za popestritev pa jim pripravijo še pogovor z enim od podjetnikov, ki izhaja iz ALINA. Prav ti intervjuji so povod za vedno sproščene in koristne pogovore med udeleženci.

Doslej so organizirali že tri takšne seminarje, na njih pa se je zvrstilo 85 udeležencev. Na individualno svetovanje za pravo poslovnega načrta jih je prišlo 14. Pripravili so tri ali štiri registracije podjetij. Morda je pomembno napisati tudi to, da je prvi pogovor brezplačen (pa morda še kakšen). Sploh pa je ALIN povezan v mrežo inkubatorjev in znotraj te mreže so se dogovorili, da bodo enkrat tedensko opravljali pogovore z ljudmi od koderkoli. Odziv je zelo velik in včasih časovno vsega sploh ne zmorejo.

V ALINU so ugotovili, da imajo vse, kar mora imeti inkubator: prostor, sredstva, računovodski in knjigovodski servis, močne strokovne službe, zato so ponudili ptujski občini, ki se ubada z velikim številom nezaposlenih, da postanejo občinski inkubator. Kljub naklonjenim prvim izjavam, ni prišlo do realizacije. Sedaj se s Klubom manager dogovarjajo, da se prek njih predstavijo ptujskim direktorjem, ker so prepričani, da Alina ne poznajo dovolj dobro in ga ne razumejo. Navezali so tudi stike s podjetji, ki so v lasti Sklada za razvoj in prestrukturiranje podjetij, saj obstajajo možnosti, da Zavod za zaposlovanje in ministrstvo za delo financirata podjetja, ki rešujejo svoje probleme.

Čisto konkretno lahko že govorimo o sodelovanju s podjetjem Agis, kjer bodo imeli nekaj teh seminarjev in pripravili poslovne načrte za njihove delavce, saj imajo možnost, da jim Republiški zavod za zaposlovanje krije stroške.

Po vsem, kar je bilo narejeno, bi lahko pričakovali, da bo direktor zadovoljen z minulim delom. "Čisto zadovoljen nisem, če bi bil, bi prehitro nhal. Realno pogledano, koliko je ostalo delovnih mest, pa moram priznati, da sem zadovoljen.